

188.861 a
МИКОЛА

ГОЛУБЕЦЬ

ЗОЛОТА
КНИГА
УКРАЇНСЬКОГО
ЛИЦАРСТВА

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ

ЗОЛОТА КНИГА
УКРАЇНСЬКОГО ЛИЦАРСТВА

I.

ЛЬВІВ

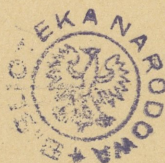
1939

НАКЛАДОМ КАТРИ ГОЛУБЦЕВОЇ

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001014003903

III 188.861

ДРУКАРНЯ „СЛОВО“
ЛЬВІВ, ЧАЦЬКОГО 6.
— ТЕЛЕФОН 276-24. —

1947 K. 185 / 11499

КИР АНДРЕЄВИ
ГРАФОВІ
НА ШЕПТИЦЯХ ШЕПТИЦЬКОМУ
Митрополитові Галицькому

Геройському Оборонцеві Віри й Нації Української
Найкращому Представникові Українського
Боярства в сучасности,

працю ту
посвячує
АВТОР

СЛОВО ВІД АВТОРА

Книжка, що її оце віддаємо в руки й під осуд українського громадянства, це, в нашій літературі перша й, можна сподіватися, на довгі роки, а навіть десятиліття одинока спроба.

Про підручник історії та генеальогічно-геральдичний словник української бояро-шляхти, не подбав досі ніхто.

Правда, ще в 1843 р. проголосив Пантелеймон Куліш своє, ніколи незреалізоване, „Обявлення“ про складання книги п. з. „Історія Малоросійських Фамилій“. Правда теж, що дечого в тому напрямі доконав В. Антонович („Акты о происхождении шляхетских родов в Юго-Западной России“ — 1867 р.). Чимало потрудився О. Лазаревський („Очерк старейших дворянских родов в черниговской губернии“ та „Очерк малоросійських фамилій“ — 1875—1888), добре заслужився для справи своїм чотирьохтомовим „Малоросійським Родословником“ (1908—1914) Вадим Мозалевський і нарешті його брат Борис, наспілку з В. Лукомським своїм „Малоросійським Гербовником“ (1914). Чимало джерельного матеріялу опрацював у своїм „Барськім старостві“ та попробував дати синтезу в своїй монументальній „Історії Русі-України“ М. Грушевський. Незрівняні заслуги для.. примирення ментальности українського громадянства з українською шляхтою в минулому й сучасному поклав В. Липинський („Шляхта на Україні“, „З дзеюв України“, „Україна на переломі“ й „Листи“). Та всі, вгорі вичислені праці й усі поменші, яким присвятимо увагу в уступі про літературу нашого предмету, як у своєму задумі так і в оформленні, мали небагато спільного з загальним, компедійним характером нашої „Книги“.

І.. мусимо це самі собі признати, треба було великої відваги, а навіть ризику, щоби зловитися на саму постанову видання „Золотої Книги Українського Лицарства“ в тій формі й такому засягу, як теж треба буде немало завзяття, віри в справу й самовідречення, аби так широко закроєне діло, з успіхом довести до краю.

Ми свідомі того, що сила упереджень, засвоєних українською ментальністю в відношенні до предмету нашого зацікавлення, не дасться зломити одним замахом, хочби такої товстої книги, як наша. Зясуємо собі справу з усіх труднощів і перепон, звязаних з реалізацією нашого замислу. Не маємо теж ілюзій щодо того, аби наша „Книга“ вийшла вповні беззакидна, досконала. Навіть тоді, коли українське громадянство, а в першу чергу нащадки наших бояро-шляхотських родів поспішать нам з найінтензивнішою допомогою й співпрацею. Замало, в цій матерії, в нас зроблено, аби перша компедія могла мати вигляди на досконалість.

Позатим реалізація нашого замислу переростає сили й фізичну спроможність одної людини, що, крім цього, прикована до тачок заробітку на хліб насущний. Про створення якогось дослідного апарату з цілим штабом фахових співробітників, не можна, в наших умовинах і думати!

Це хай буде оправданням для цих поневільних промахів і пропусків, що їх не вдасться нам направити й доповнити у, практикованому в виданнях нашого типу суплементі.

Та, з другого боку, ми свідомі ваги й цінности того, що „Золота Книга Українського Лицарства“, як перша й одинока в своєму роді, внесе в скарбницю нашого знання й самопізнання. На зібраному й згрубша впорядкованому, критично розгляненому й вибраному матеріалі, вже буде можна будувати, можна буде поширювати, поглиблювати й удосконалювати цю нову в нас дисципліну, дотепер так легкодушно й каригідно нехтовану.

„Золота Книга Українського Лицарства“ належить до типу, немислимого без співучасті й співпраці найширших громадських кол. Всі, хто з замилювання й розуміння для справи, а хто з самозрозумілого інтересу для свого роду й імені, повинні допомогти нам своїми замітками й матеріалами. Всі вони будуть дбайливо використані, а співпраця буде гідно оцінена й на своєму місці відмічена.

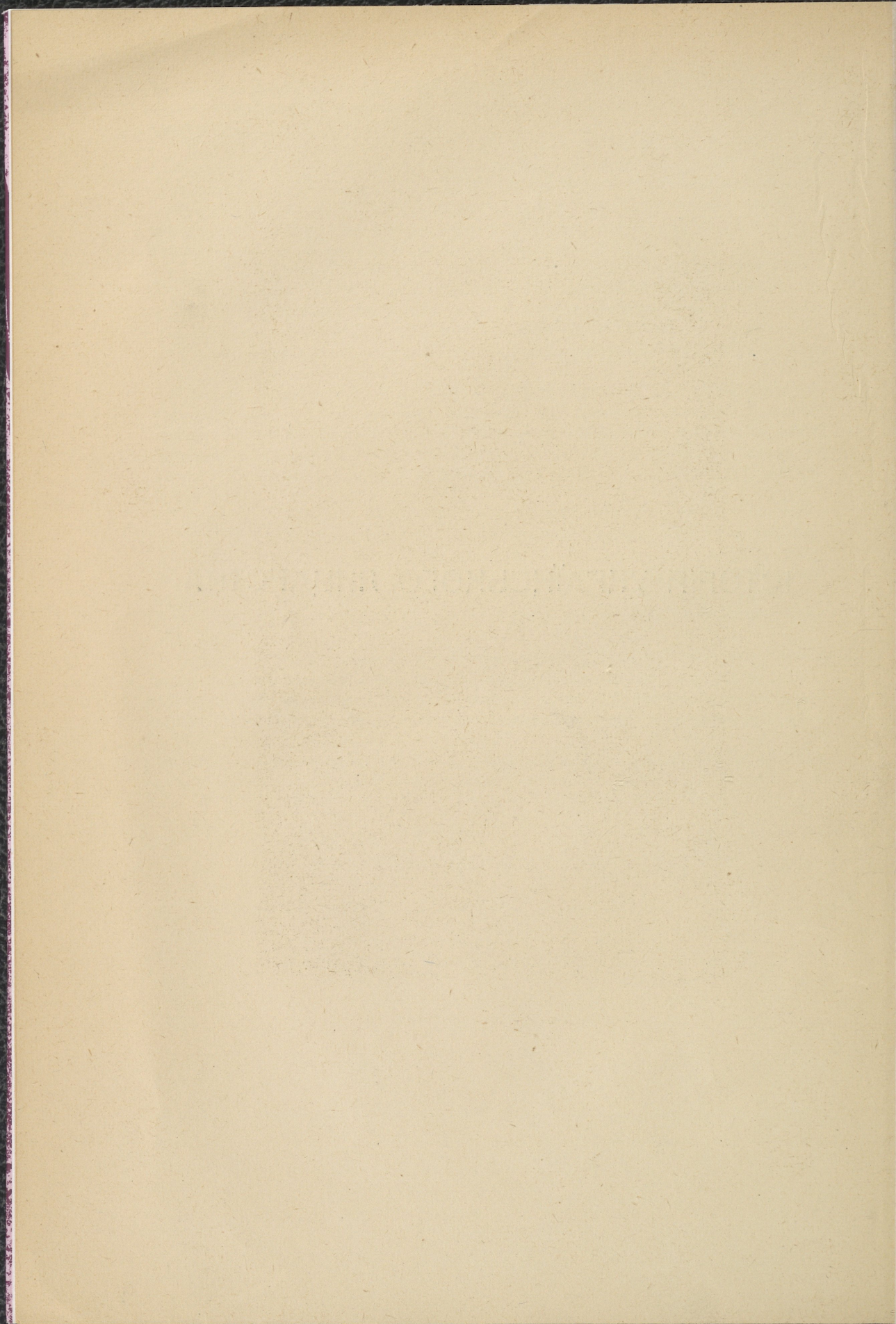
Щодо пляну нашої „Книги“, то складається вона з двох інтегральних частин: історії українського лицарства як суспільного стану й генеалогічно - геральдичного словника українських бояр, шляхти, козацтва, церковних і державних ерархів та тих, що, не маючи формального титулу до шляхотства, здобули його особливою працею, заслугою, чи саможертвою для добра Нації.

Під хронологічним оглядом обіймає наша „Книга“ час від первочинів Української Державности до Визвольних Змагань останніх десятиліть. Територіяльно входять сюди, з технічних і практичних оглядів, українські землі в межах історичної й сучасної Польщі. Та в випадках, де маємо до діла з родом чи постаттю загально-української ваги, то втягаємо їх на сторінки нашої „Книги“ дарма, що територією свого походження виходять вони поза неї.

Характер нашої праці — компілятивний. Тільки в невеличкому відсотку випадків ми могли спертися на власних, архівальних дослідах та нахідках. Зате для всіх наших даних, ми старалися знайти й унаглядити „метрику“, що й зазначили в цитатах наших джерел. Цитовані вони в скороченнях, яких індексу просимо шукати на кінці книги.

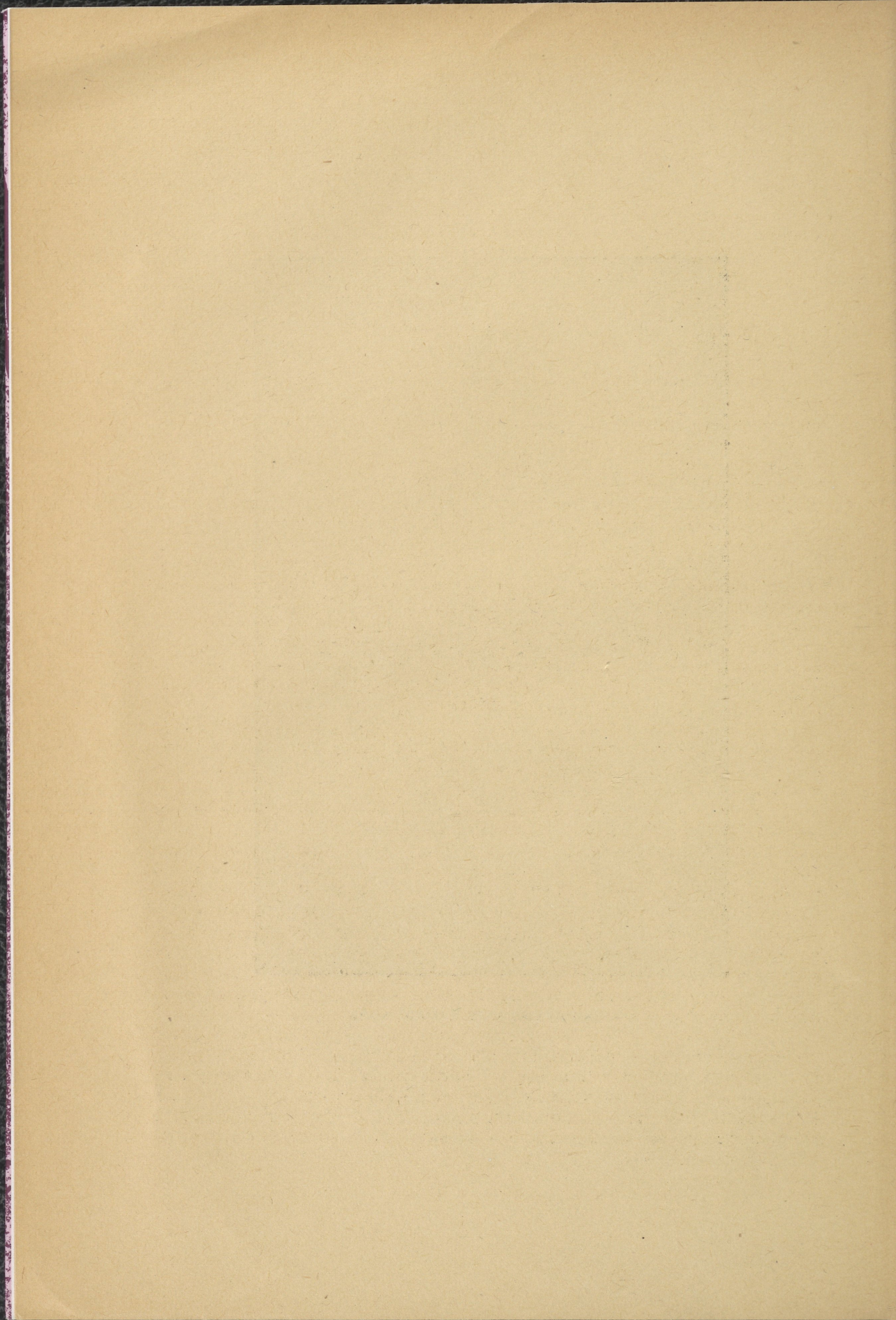
На кінці книги найде теж Читач список Установ і Осіб, що в тій чи іншій формі допомогли реалізації нашого замислу.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛИЦАРСТВА

Боярин-дружинник княжої доби

„Золота Книга Українського Лицарства“, це, в першу чергу відповідь на вимогу хвилини: ворожа нашим національним змаганням публіцистика, видвигнула незгідну з сучасним станом та історичною правдою тезу такого змісту:

Дрібна, загородова шляхта на східніх землях Польщі, це потомки польського лицарського осадництва, що заселяють села й оселі, надані їм колись польськими королями й магнатами за воєнну службу під прапорами польської речипосполитої.

Ця шляхта, що прийшла сюди перед століттями зі Шлеська, Куяв і Мазовша, скріпилася мадярсько-волоським (Підкарпаття), татарським, (Волинь, Полісся й Виленщина), та, в деякій мірі — українським елементом, продовж віків вповні засимільованим і прийнятим до польських гербів.

Сьогодні творить ця шляхта дрібно-хліборобський стан, що не виріжнюється від решти хліборобського населення обнятих ним земель. Тільки жива традиція минулого, звичаї, а деколи буйний темперамент відокремлюють її від загального тла.

Нерадо входить вона в подружні звязки з односельчанами. Переховувані в найстаршого з роду документи шляхотства, що дуже часто є рівночасно земельними наданнями чи привілеями, зберігає вона з великою печаливістю й гордиться ними.

Лицарська традиція, це найбільше духове добро загородової шляхти. Поміж нею можна відзначити кілька груп.

Перша, це галицька група, що обіймає Підкарпаття й Поділля, тобто воевідства — львівське, станиславівське й тернопільське. Дехто начислює 450.000 осіб шляхотського походження. Польську, національну свідомість виявляє тут непомітний відсоток загородової шляхти, при чому 60—75 її відсотків належить до греко-католицького віроісповідання. Зате серед тієї шляхти сильно розвинене почуття родової традиції й відрубности від оточення. В деяких повітах як прим. Турка чи Надвірна, загородова шляхта творить абсолютну більшість населення.

Друга група обіймає волинське воевідство. Частина волинської загородової шляхти зберегла римо-католицьке віроісповідання й польську національну свідомість, але більшість затратила їх і користується українською мовою та належить до православної церкви. Слабший є теж на Волині шляхотський традиціоналізм і почуття відрубности від оточення. Волинську групу загородової шляхти оцінюють на 100—150.000 голов.

Третю групу творить польське воевідство, де около 100.000 загородових шляхтичів вповні затратило польську національну свідомість, належить до православної церкви й говорить „тутешньою“, тобто українською мовою. Зате шляхотські традиції й почуття відрубности від оточення, тут дуже сильні.

До четвертої групи належать воевідства — новгородське, виленське й частинно білостоцьке. Живе там 200—250.000 загородової шляхти, що в помітному відсотку зберегла римо-католицьке віроісповідання й почуття свого звязку з Польщею. За виїмком південної й східної частини терену, де живе шляхта православного віроісповідання, є це група з найбільш виразистими признаками польщини.

В цілому, на східних землях Польщі живе біля мільйона загородової шляхти, що в подавляючій більшості затратила національне польське обличчя й піддається наступові українського націоналізму.

Отже — цей мільйон шляхотського елементу східних земель Польщі треба за всяку ціну й усіма доступними засобами... ревіндукувати для польщини.

Така є теза про польськість дрібної шляхти східних земель Польщі. Видвинула її політична публіцистика, підтримує — пристосована до вимог політичної рації історіографія, а переводять у життя всі польські, громадські й позагромадські чинники, що мають якийнебудь звязок з „кресами“.

Первопочини „ревідикаційної“ акції в відношенні до загородової шляхти, губляться в сумерках першої половини минулого століття, але особливий її розгін і пляновість кидається в вічі щойно останніми роками, точніше кажучи, від 1935. р. Почався рух від Турчанщини в Галичині, де, по словам польської публіцистики, — „виявилось незвичайно сильне тяготіння шляхотського елементу до організації, під гаслом польського, національного відродження“. З Турчанщини пішло те „тяготіння“ скрізь по Підкарпаттю, а відтіля по Волині й Поділлі. Вже в 1937. р. міг відбутися перший масовий зїзд загородової шляхти львівського, станіславівського й тернопільського воевідства, на якому було до 4000 учасників. Вони вирішили закласти Союз Загородової Шляхти, що в лютому 1938. р. уладив у Перемишлі перший зїзд відпоручників шляхотських „кулок“, основуваних по гніздах загородової шляхти. В квітні 1938. р. було тих шляхотських „кулок“ 246, з 16.000 членів. З того часу праця над дальшим закладанням „кулок“ не зупинюється, а навпаки, набірає все більшого розмаху й пляновірности.

Кільканадцять тисяч української загородової шляхти в досьогочасному білянсі польської „ревідикаційної“ акції й цілий мільйон у її пляні, це, навіть на п'ятьдесятьмільйонову націю, болюча втрата й надто поважна загроза, щоб можна її легковажити.

Не тут, очевидно місце на оцінку засобів „ревідикаційної“ акції. Скаля їх надто широка, а форма ріжноманітна, залежно від умов терену. Факт, що в ній головну ролю грають не так ідеалістичні побуди, як матеріяльні користи й аспекти, обнижує її моральну вартість, але в ніякому разі не зменшує загрози, що нею є — деморалізація.

Правда, на тих, що з користолюбности „ревіндукуються“ самі й других тягнуть за собою, нема в нас ні способу, ні аргументу. Люде є люде, а голод є в рівній мірі поганим дорадником, як слабкий ха-

рактир. Та не самі тільки лакомі й голодні найшлися в списках „ревіндикованих“. Є поміж тими тисячами й такі, що піддалися „ревіндікації“ не з матеріялістичних побудів. Тут уже приходиться говорити про поживня національного й станового неосвідомлення.

Слабохарактерних одиниць нам не жаль. В умовах нашого національного життя вони бувають тільки зайвим баястом, а навіть розкладовим елементом, у лоні нації. До них можемо з легким серцем примінити слова Леоніда Глібова, мовляв:

„Ідіть ринде, куди інде!
Там може вас не знатимуть
І „риндею“ не зватимуть...“

Та куди важніший для нас відсоток тих одиниць, що переходять до чужого табору з... переконання. Їх шкода, їх треба й можна повернути з хибної дороги, але треба до них промовити аргументами — слухнішими й більш переконливими від тих, яким вони піддалися.

Зробити це нелегко, але зробити можна. Треба сягнути в скарбницю їх власної родової традиції, й винести на денне світло все те, що велике й величне. Історична традиція мов те евшан-зілля, спроможна творити чуда.

„По смерті Володимира (Мономаха), — читаємо в Галицько-волинському Літописі, — залишився в (половецького хана) Сірчана один кобзар, на імя Орь. Сірчан післав його до обезів (куди втік перед Мономахом брат його хан Отрок) із такими словами: „Володимир помер! Вертай брате до рідньої землі!“ Перекажи йому мої слова й заспівай йому пісень половецьких! Коли ж він не захоче повернути, тоді дай йому понюхати евшан-зілля“. Не промовили Отрокові до переконання братові слова, не зворушили його половецькі пісні. Та коли післанець дав йому понюхати чудодійного евшан-зілля, то він заплакав і сказав: „Краще мені в рідній землі кістьми полягти, як у чужій славному бути!“ І вернувся до рідної землі, де вславився переможними війнами й походами...

Родова традиція й історична правда, це те чудодійне евшан-зілля, що завершило вже неодного Отрока до рідних берегів!

Керманічі й виконавці „ревіндікаційної“ акції користуються теж „історичною правдою“, але... вона пристосована й прикроена до вимог політичного моменту. На іншому місці матимем змогу ближче приглянутися цілій низці творів тієї „пристосованої історіографії“, що підтримувана не тільки всею польською пресою, але й спеціально для цього створеними органами пропаганди („Побудка“, що як двотижневик „Звйонзку Шляхти Загородовей“, виходить у Перемишлі вже четвертий рік!) з помітним успіхом поширює й поглиблює „ревіндікаційну“ акцію. Тут тільки завважимо, що офіційно прийнятим правильником і підручником акції є пропагандова брошура сенатора Владислава Пульнаровіча „Рицтво Польске Подкарпаця“, що досі вийшла в двох польських накладах і одному... українському. Ця брошурка наробила вже чимало спустошення серед нашої загородової шляхти й разом з однозвучною собі „історіографією“ не діждалася ще належної відправи від української історіографії й публіцистики.

Кілька чи кільканадцять принагідних газетних статей, три довші фейлетони й усього одна брошура (про них ми, на своєму місці,

поговоримо обширніше), це все, що ми досі протиставили загрозливій, „ревіндикаційній“ акції. А ніхто того не заперечить, що супроти наших легкодушних занедбань у ділянці гербівництва й родознання, нашій, баламученій на всі лади, шляхті треба дати в руки не брошурку, а книгу, по можності вичерпуючу, а перш за все бездоганну під научним і джерельним оглядом; в ній би вона повинна проглянути себе, мов у дзеркалі, а на голословні напасти ворожої публіцистики та сугестії „притосованої“ історіографії найти незбиті докази своєї національної приналежності й родової традиції. Багатомовним польським гербарям, цілій бібліотеці польських генеалогічних студій мусимо протиставити бодай одну, совісно опрацьовану книгу про походження, сучасний стан і майбутні завдання української родової аристократії.

А коли в такій книзі буде, не тільки голословно сказане, але й документарно доказане, що майже вся кармазинна польська шляхта є українського, династично-боярського походження, а дрібна, сьогодні до краю зубожіла загородова шляхта, зі своїми родовими гніздами, це залишки староукраїнської воєнної стратегії, земельної господарки й адміністративної системи володарів старої Української Держави; коли перед сучасником вирине минуле того упривілейованого стану українського громадянства з усіма його хибами, але й з усіма прикметами та заслугами духа й жертвами крові для Батьківщини, тоді нелегко буде пропагандистам „ревіндикації“ фантазувати на тему польськості шляхти там, де її ніколи не було, не могло бути й нема до нині.

Коли в такій книзі буде „чорно по білому“ доказане, що не тільки велитенська скількість шляхотського, але подивугідна якість шляхотно-творчого елементу в польській державності, політиці, культурі й громадському життю, це люди безсумнівного українського походження, тоді не тільки підійметься самопочуття нашого громадянства взагалі, а її бояро-шляхотського стану зокрема, але й не буде об'єктивної можності відірвати від нашого національного пня тих, що зріднені з ним не тільки зв'язками крові, але й світлої традиції.

Таке, многоважне й актуальне завдання, поставила собі, в першу чергу „Золота Книга Українського Лицарства“.

Та крім цього, так би сказати, оборонно-охоронного аспекту, спровокованого вимогою хвилини, має наша „Книга“ ще й інший, куди ширший в своєму засягу й куди тривкіший в своїх позитивних наслідках.

Наш ноторійний „демократизм“, а в першу чергу лібералізм і марксизм, під яких впливами жила більшість письменників і діячів українського національного відродження в XIX. в. оформили в нашій умовности особливе наставлення до всього, що задихало родовою традицією й становим зріжничкуванням. Боярством цікавилися в нас тільки... москвофіли, козаччина обмежувалася в нашому уявленні тільки до запорізької й степової „вольниці“, а шляхта, ідентифікована з панівною верхівкою визискувачів і насильників, була в ненависті й погорді. Найбільший з галицьких письменників Іван Франко, коли фантазував на теми княжої доби Галицької Волости („Захар Беркут“), то малював боярина Тугара Вовка зрадником і нікчемником, а коли зображував постать галицького дрібного шляхтича, („Довбанюк“),

то не пожалував йому прикмет жалюгідної смішности. Висмівав шляхту Г. Цеглинський в своїй „Шляхті Ходачківій“, пародіював її родову традицію й звичаї та обичаї Андрій Чайковський.

„Українці — стара державна й культурна нація, з великим історичним минулим. Та все ж таки історичної свідомости в нас дуже мало. Великі лихоліття й руїни, в значній мірі порвали нитки, що вязали нас з нашим минулим. Цілі верстви, що на них стояла колись стара Українська Держава й стара українська культура, відійшли від побитої долею нації. А ті, що залишилися, майже зовсім не брали участі в старім українськiм державнім і культурнім будівництві(?). В результаті: ми загубили свою історичну тяглість і традиції, аж до старого національного імени включно“...

Так у 1924. р. писала Редакція „Старої України“ — часопису, призначеного для оживлення історії й традиції. А хоча вона грубо помилялася в оцінці верств, які „залишилися“, але „майже зівсім не брали участі в старім українськiм державнім і культурнім будівництві“, то давала тільки вираз пануючим у громадянстві настроям і необізнанню з ролю родової аристократії (а її мала Редакція на думці) в нашому минулому.

Пок. Вячеслав Липинський у своїх монументальних творах на-світлив цю ролю з зівсім нової точки погляду дарма, що вона не зав-сіди гармонізувала з нашим уявленням про минуле.

„Тільки основно визволившись з накинутаго нам, підчас нашого занепаду, уявлення про себе — писав пок. Липинський, як про якийсь, до державного життя нездатний, вічно бунтуючий і вічно покрив-джений полу-народець, тільки усвідомивши собі весь розмах нашої історії, широкі державні, організаційні замисли предків наших, зможемо оживити минуле, відродити традицію й налити новим, твор-чим змістом“.

Правда, Липинський, в своїх закликах про відродження родової традиції й культу аристократії в найкращому, бо жертвенному й твор-чому розумінню цього слова, не був без попередників. Від Куліша починаючи, а на Мозалевському, авторові Українського Родослов-ника кінчаючи, були й у нас спроби позитивного підходу до проб-леми, на яку старався кинути серпанок забуття й призирства, впоє-ний в нас демократизм. Та спроби ці пропадали й глухли в гаморі бу-денщини, дрібничковости й матеріалізму.

Даремне накликала О. Кобилянська, устами одної з постатей повісти „Через кладку“:

„Кожний нарід гордиться своєю шляхтою, тільки один укра-їнець відмежовується насилу від того вінка людських окрас, начеб це була марнота — мати визначних предків і почувати в собі шля-хотську кров. Я не скажу, щоби з того робити в життю яєсь го-ловне питання, ставити шляхотство понад інші духові вартости, чи придбані працею й наукою, відділяючися від працюючої, низчої вер-стви, як це було колись. Але щоби вже так уступати владі мужицтва, що й без того творить у нас найсильніший елемент, мені здається, що це неслухно й на майбутне нездорово. Будь-що-будь, повинні ми й над тим застановитися, чи не було б добре плекати, як цінну силу, шляхотство, не тільки душі, але й імені, тобто підтримувати невміру-чість памяти тих предків, що надали своїми геройськими вчинками, славу й блеск своїму імені“.

Та, ні заклики в роді Кобилянської, ні скромні завваги на маргінесі мемуарів наших діячів, не здобули в нас популярности для шляхотського питання аж до хвилини, коли на нашу, погорджену й у її власному уявленню „смішну“ шляхту, звернули свою увагу й... апетити чужинці. Щойно в обличчю смертельної загрози приходиться нам відробляти всі ті легкодушні й каригідні занедбаня, що їх стільки накопичилося на нашому сумлінню в відношенні до будь, що будь, найвидатнішого чинника нашої історії.

Та коли вже на те пішло, то будьмо настільки розумні й передбачливі, щоби скористати з нагоди. Раз уже нас примушено підняти зброю для оборони, то, відбороняючись від напасти, не забуваймо, що найкращою обороною є — наступ.

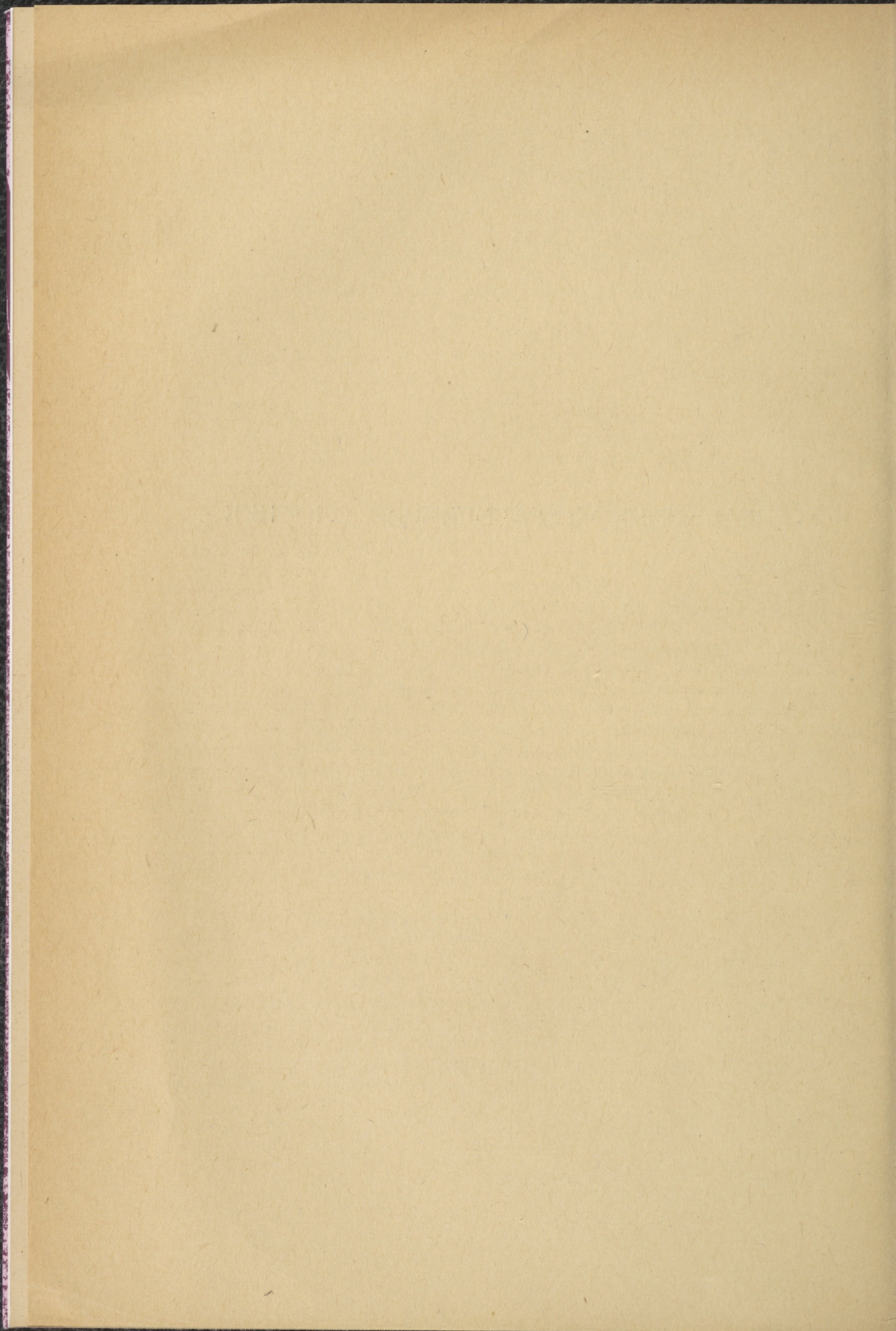
В першу чергу генеральний наступ на самих себе, на досюгочасну нашу рабську, панщизняну психіку, завдяки якій, один з найпозитивніших відломів старого українського громадянства — його родова аристократія, залишилася поза обрієм нашого зацікавлення, а пройдений нею шлях, наче провалився, залишаючи чорну прірву в нашому історичному самопізнанню.

Втерлася в нашій історіографії фраза, мовляв, „князі й вельможі зрадили націю“ й тою фразою кидано в очі не тільки горстці кармазинних слабодухів, але й загалові українського боярства, що „віри й нації руської“ по геройськи держучися, значив свій життєвий шлях жертвами майна, крові й життя, а досі не діждався хочби плятонічного признання від історії. Направити цю тяжку, бо незаслужену кривду, буде одним із завдань нашої „Книги“.

Та мало того! Наче якесь мряковиння абстрактів, наче збірка апокрифічних оповідань про життя, пориви й подвиги людей, до легендарности нам чужих і байдужих, була до тепер наша історія. Ми вичисляли імена, наводили дати і факти, але з людьми, що їх творили, не було в нас ніякого кровного звязку, наче вони були не з нашої крові, не з нашої кости, наче вони не виростили з нашої землі й наче погибли без нащадків. Ми вірили, або вдавали, що віримо в запліднюючу силу історії, а не мали й не могли мати безпосереднього, інтимного відношення до її діячів. Ми повтаряли завчені фрази чи поетичні метафори про „батьків“ і „синів“, про „дідів“ і „внуків“, а ніколи не почувалися ані тими „синами“ ані „внуками“ в дослівному, непереносному розумінні того великого, теплого й опромінюючого слова.

„Золота Книга Українського Лицарства“, в якій поруч історії нашої родової аристократії, як суспільного стану, найдемо реєстри тисячів і десятків тисяч українських лицарських родів, pomoже нам розвіяти це мряковиння абстракту й відчуження, що лягло поміж сучасними і минулими поколіннями. Сучасне українське покоління віднайде в ній не тільки „тіні забутих предків“, але їх самих, живих, в дослівному розумінні слова — крєвних, без огляду на те, чи хто сьогодні печатається ще родовим клейнодом, чи втратив його в хуртовині віків, що шуміли над нами.

ГЕНЕАЛОГІЧНО-ГЕРАЛЬДИЧНИЙ СЛОВНИК

„АБДАНК“, „Абданець“, „Габданк“ — герб; за Папроцьким: „білі трактурі в червоному полі“; інші кажуть, що це перевернута буква „М“; найправдоподібніше — латинська буква „В“. Над шоломом корона, а над нею така ж буква, як на щиті. „Абданком“ печатаються м. і. — **Ганкевичі, Куницькі, Телішевські, Рогозинські**. Великий Гетьман України **Богдан Зиновій Хмельницький** печатався „Абданком“ з відміною — „Сирокомлею“.

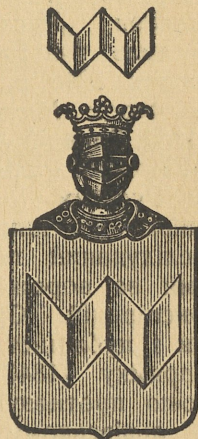
АБДИРЕВСЬКІ, Акдиревські, диві: князі **Говдиревські**.

АБРАГАМОВИЧІ. Евстахій А-ич. та його син **Федько**, земляне дорогицькі, замінили в 1534 р. деякі землі з Лазовським. (Поч. Род.). **Іван Лучка А.** помер у 1634 р. (в 73 р. життя), а його нагробник у Берестю Лит. описав у своїх „Монументах“ **Старовольські**. (Бон.).

АБРАМОВИЧ. В „реєстрах“ **Б. Хмельницького** з 1649 р. названий один з А-чів, без імені. **Іван** і **Григор А-чі**, сини Григора та їхні дядьки **Василь** і **Богдан** з брацлавського воев. процесуються зі **Степаном А-чем** сином **Семена**. (Брацл. XVI. ф. 1067). А-чів г. „Абданк“, подає Урядовий Гербар Поль. Королівства з 1743 р. (Борковскі). — **Іван А-ч**, війський виленський, староста лідський, згаданий Стрийковським. „Йому Степан король за заслуги дав декотрі добра по Остику зраднику. **Іван А-ч**, воевода смоленський,

ок. 1596 р., коли **Жигмонт III**. ішов під Смоленськ, мав доручений нагляд дома над безпеченством Лит. Кн. Сін його **Микола А.** на Ворнянах, полк. **ЙКМ.** відзначився в Інфлянтах, Прусах, під Смоленськом. Був каштеляном і воеводою мстиславським, вкінці троцьким. Сін його: **Самійло А.** полк. **ЙКМ.**, староста стародубівський, ставав хоробро в війську пільного гетьмана **В. Госевського**. **Ероніма А.** військового лідського, називає конституція 1601 року“. (Коял.).

АБРИСОВСЬКІ. Служебна шляхта Гал. Землі, видала цілу „династію“ духовенства. **Савин А-ий** абсольтвент краківської академії мистецтв і композитор, сін косівського пароха й внук (по матері) крилошанина й пралата **Івана Жуковського**, пом. у 1900 р. в 26 р. життя.

„Абданк“

„АБШЛЯНК“ або **„Лопотов“** — герб. „Мають бути перехрестя від шаблі плоскі, навхрест зложені, в полі червоному. В шеломі три струсині пера“. Клейноту цього вживають: Биковські, Лопоти, Лопати, **Лопатинські**. (Коял. 20 і 21).

АВДИКОВСЬКІ. Дрібна негербова шляхта Гал. Волости. **О. Арсеній**, підтримав позичкою 100 гульд. видання „Русалки Дністрової“, приймав участь в Зізді Руських Учених 1848 р. у Львові, помер, як парох Мостищ у Калушині в 1832. **Захарій А.**, основник Головної Руської Ради 1848, учасник Зізду Руських Учених, управитель львівського шпиталю Лазаря, переслідуваний польськими студентами за ворожість до польських конспірацій. **Орест А.**, письменник і публіцист москвофільського напрямку (1843—1913), вславився своєю протиезуїтською промовою на львівському вічу в 1883 р., в справі реформи добромільських Василян.

АВДИКОВИЧІ. Старий боярський рід, нехтований польськими геральдиками й генеалогами. (Л. Х.). **О. Осип**, парох Ясенева в Брідщині, пом. у 1893 р. 74 життя й 45 священства. **О. Лука**, радн. митр. конс., парох Івачова в Тернопільщині, помер 1902 р. в 88 р. життя й 66 священства. **Орест**, (1873—1919) педагог - україніст і белетрист: „Моя популярність“, „Ой у рідному краю та на дикому полі“, „Огляд діяльності О. Ковиського“ та інші.

АВРАТИНСЬКІ (Гавратинські, Авратичі), згадані в люстраціях Поділля з 1615 й 1629 р., як власники села Бухти в хмельницькому старостві. (Борк. І. Зьр.Дз.). В 1649 р. стрічаємо одного з Авратинських, без імені, в чигиринському полку Богдана Хмельницького. В 1651 р. якийсь Авратин-

ський, тростянський сотник, боронив з полковником Данилом Ничаєм Красного в Брацлавщині. Згинув у польському полоні.

АДАМОВИЧІ гербу власного (в червоному полі вгорі срібний півмісяць рогами вниз, під ним стріла залізцем угору, зправа шостипромінна, срібна зоря, над шеломом, без корони, розпростерті супові крила), рід, відомий на Волині й Білорусі. Один з А-чів, названий у козацьких „реестрах“ **Б. Хмельницького** з 1649 р. (Л.). **Семен А-ич** ніжинський протопіп політичний агент гетьманів Многогрішного й Самійловича, в 1677 р. засланий на Сибір.

АДАМОВСЬКІ г. „Яструбець“. Загородова шляхта в Бережниці Шл. в Калушині, позатим осіла на Волині й інших східних воєвідствах. (В. Стись: Роздраб'яне ґрунтув хлопських... Львів, 1934). А-ський **Іван**, **Антін**, **Мартин** і **Степан** без г. вил. перед бузецьким зем. судом у 1782 р. А-ий г. „Яструбець“, **Тома**, **Фелікс** і **Франц Степан** (дв. ім.), сини Степана, вилег. перед гал. становим виділом у 1834. А-ські г. „Яструбець“ **Іван** і **Матвій**, вилег. перед бузецьким зем. судом у 1782. (Гол.).

АДАСОВСЬКІ, шляхотсько-козацький рід Лівобережжя. Протопляст: **Адам Адамович Адасовський** та його жінка **Зеленківна** дочка ніжинського полк. хорунжого (1685). **Іван Адамович**, значковий товариш ніжинського полку (1733), київський сотник (1733-1737), згинув (1737 р.) у кримському поході, в бою у Гаймандолині. **Прокіп Іванович**, знач. тов. ніж. полку, визначився в тур. війні й поході проти Пугачева. Дальші А-ські займали визначні становища в російській військовості, адміністрації й духовному стані. Славна українська

артиста **Марія Заньковецька**, походила з роду **Адасовських**.

АДЗЕВИЧ диви: **Гадзевич**.

АЗАРКЕВИЧ, придомок „**Морала**“; з них **Василь** і **Теодор** вилегітимували своє шляхотство перед судом Львівської Землі в 1782 р. Можливо, що це ідентичний рід з **Озаркевичами**.

АКСАКИ г. „**Кара**“ або „**Оборона**“. (За **Несецьким**: в полі червоному серце, стрілою наскрізь прошите. Над шоломом три струсині пера. За **Кояловичем**: два трикутники, в формі клепсидри, разом злучені, в зіткненню стрілою з ліва на право прошиті). Рід осілий у Київщині. По думці російських геральдиків, протоплястом **Аксаків** мав бути відомий з української історії **Варяг Шимон**, що прибув до Києва в 1027 р. на заклик в. князя **Ярослава** з великою дружиною варягів. Визначившись в багатьох боях, дістав великі земельні наділи й дав початок пізнішим родам: **Воронцових**, **Велямінових** та **Аксакових**. Інші геральдики впевняють, що протоплястом **Аксакових** мав бути **Іван Велямінов**, син **Теодора**, називаний **Оксак** або **Аксак**. Одна лінія його нащадків жила в Московії, а друга в Україні, де в XVII в. ополячилася. Є ще інші, (**Коялович**), що визнають **Аксаків** татарським родом, поселеним за **Витовта** в Литві, відкіля розійшлися по Полісся й Київщині. До речі прізвище „**Аксак**“ значить по татарськи „**кара**“ або „**оборона**“, як і зветься власний герб **Аксаків**. Один з **Аксаків** — **Павлович**, без імені, виступає в „**реєстрах**“ **Б. Хмельницького**, як приналежний до канівського полку.

АЛЕКСАНДРОВИЧ. Загородова шляхта в **Бережниці Шл.** в **Калушині**. В „**реєстрах**“ **Хмельницького** названий один з **А-чів**, без

„**Абданк**“ відмінний

імені. **А-ич Митрофан** диви: **Оленькович Дмитро**.

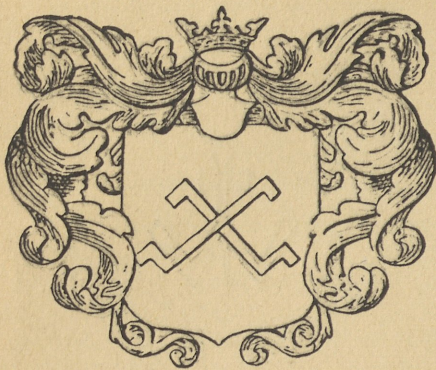
АМБОРСЬКИЙ, г. „**Сьренява**“. **А-ські** г. „**Сьренява**, **Василь** та **Антін**, вилег. перед галицьким зем. судом у 1783 р. (**Голух**).

АМБРОЗЕВИЧ, гербу „**Порай**“. **А-ич Вячеслав** б. г. вилегітим. перед льв. зем. судом у 1782 р. **А-ич** г. „**Порай**“, **Станислав** і **Мартин**, вилег. перед галицьким зем. судом у 1782 р. **Андрій** і **Петро**, сини **Мартина** вилег. перед льв. стан. віділом у 1833 р. (**Голух**).

АНАСТАЗІЯ (Настася) Чагрівна, любовниця кн. **Осьмомисла**, спалена галицькими боярами 1173.

АНГЕЛЛОВИЧ. Антін А-ич (1756—1814), син. о. **Якова** з **Гринева** **бобрецького** пов. В 1786 висвячений, в 1789 ректор дух. семинарії у **Львові**, 1796 перемиський владика, 1804 адміністратор холмської епархії, 1805 львівський владика, від 1806 р. митрополит галицький. Відзначений вел. хрестом ордену **Леопольда**; з титулу свого достоїнства вписаний в книги галицької шляхти. (**И. Ем. Левицькій**: „**Прикарпатская Русь**“. Вип. I. ст. 41-45.).

АНДРІЄВИЧ, названий в „**реєстрах**“ **Б. Хмельницького. Андрійович** г. власного. **Василь**, слуга

„Абшлянк“ або „Лопотов“

кн. Острозького, воеводи київського, в 1569 р. в Холмі квітує Щасного Луговського, митника Руського з відбору грошей за 5 лаштів поташу. (Вітиг). **А-ич Каленик**, запорізький гетьман (1624-25), оборонець православної церкви. **А-ич Морар Сильвестер** (1843-1895) буковинський архієпископ, від 1880 р. ренегат і румунізатор.

АНДРІЄВСЬКИЙ, г. „Наленч“ з Андреева в Холмщині. Старий, боярський рід. **Іван** в ч. **Аресній А.** від 1604-19 рр. уніятський владика холмський. Визначився поміркованістю супроти православних. **Митрофан** (1842—1887) фізіолог і педагог, м. ін. автор праць про Слово о полку Ігоревім, та Козацьку думу про трьох братів з Азова. **Олексій** (1845—1902) письменник та історик. **Опанас** (род. 1878) член Нац. Союзу й Директорії УНР, проф. українського університету в Празі; **Петро**, один з основників РУП (род. 1880), визначний біо- й фізіолог, проф. низки університетів. **Олександр Андрієвський** (1869—1930), етнограф і бібліограф українського фольклору. **А-ий**, г. „Наленч“ **Фелікс Осип** (дв. ім.) вилегіт. в чховському зем. суді 1782 р. **А-ий „Наленч“**, **Микола Вікторин** (дв. ім.) вилег. перед гал. становим віділом 1781 р. (Гол.).

АНДРІЙ, дворський короля Данила Романовича Галицького, визначний боярин і полководець (1240—250) у боях з поляками, мадярами й литовцями. Від нього ведуть свій рід Дворсковичі.

АНДРІЙОВИЧ Кирило, запорізький полковник, нобілітований в 1659 р. з ділчим правом на королівщину Серочин. (Вол. Легун).

АНДРОНОВСЬКІ, г. власного (над „Абданком“ стріла, вістря угору, з деревищем двічі перехрещеним, на шеломі три струсині пера) — земляне Андронова, в бересть - литовському воевідстві.

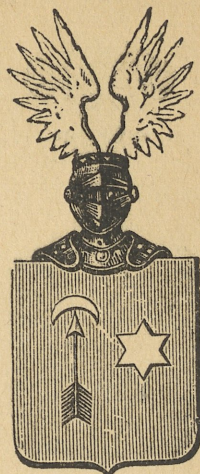
АНДРОХОВИЧІ, г. „Наленч“. **Михайло**, **Яків**, **Степан**, **Іван**, **Теодор**, **Семен** з Бузеччини, вилегітимувалися з шляхоцтва перед шл. судами в Галичині, 1782 р. (Борк. Урускі). Рід, в якому духовний стан переважав: **Степан**, син о. Олекси, пароха Незвиськ (род. 1773) в 1787. був на II р. „Студії Рутені“ у Львові. **Іван**, син о. Іллі, пароха Текучі, перейняв парохію по батькові (пом. 1855). **Василь**, капелян в Якубовиці, пом. 1883, в 70 р. ж. **Іван**, парох Жукова, пом. 1894 р. в 68 р. ж. **Амбросій** (род. 1879) педагог та історик культурного життя Галичини на перел. XVIII-XIX. в., дійсний член НТШ.

АНДРУСЬКІ, волинська шляхта, гербу власного. Попис Волинської Землі з 1528 р. згадує **Федора** й **Яцка** А-их, що були зобов'язані ставити на війну по одному вершникові. (Акти XIII.). В 1583 р. **Іван**, **Теодор**, **Семен**, **Богдан**, **Петро**, **Григорій** та **Офанас** Андруські були власниками Андрухів і Лісної. (Зьр. Дз.). З 1570 р. збереглася печатка **Петра** А-ого з оригінальним гербом. **Юрій** А-ий, кирило-методіївець (род. 1827), в 1850 р. засланий на Соловки.

АНТИПОВИЧ. Брацлавщина. Степан А. заключив передвiнчальну умову з Анастасiєю Шпаковською, дочкою Миколи й Олени Стрiльбицьких, у 1765 р. (Брацл. XVII. ф. 1868).

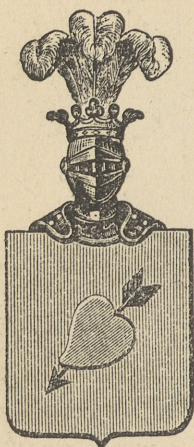
АНТОНОВИЧІ. Шляхта г. „Арно де Бюї“ та „Корнич“, а також негербова. З родини перших Федько А. дiстав у 1571 р. вiд кор. Жигмонта Августа, дiдичним правом, погариску землю й Алексiвку в любецькому староствi В. Кн. Литовського. В 1636 тi землi остають в посiданнi його синiв **Iвана** й **Тимоха**. (Зьр. Дз.). В 1654 **Захарiй А.** був на службi в кн. Заславського. (АГЗ. X.) В 1670 р. згадується той рiд у „Конституцiях“. (Борк.). А-чi г. „Корнич“ дiстали за вiйськовi заслуги королiвщину Рудники. А-чi, без означення гербової приналежності, служать у полках Б. Хмельницького. **Бонiфатiй А.** з сином **Володимиром**, вилегiтимувалися в Росiї в 1847 р. й записанi до книг шляхти київської губернiї. **Володимир Бонiфатiєвич Антонович** — український iсторик, археолог, етнограф (1834—1908) i один з творцiв т. зв. „хлопоманського“ руху серед української, правобережної шляхти. Син його **Дмитро** (род. 1877), один з основників РУП, мiнiстр Центр. Ради, дипломатичний представник УНР в Италiї, проф. i ректор Українського Вiльного Унiверситету в Празi, мистецтвознавець, автор низки студiй про українську образотворчiсть i театр. **Катерина А.** (уроджена Мельник), дружина Володимира, (род. 1859) прислужилася своїми працями українській археологiї. Всi дiйснi члени НТШ. **Максим А-ч** (род. 1835), видатний російський критик та природознавець-археолог.

АПОСТОЛИ. Старий, козацький рiд Лiвоберiжжа. 1649 р. зга-

„Адамович“ вл.

дується Апостол, як реєстровий козак Андрусової сотнi, миргородського полку. В пол. XVII. в. згадується **Єфрем А.** Син його Павло, сотник хомутецький, посол мирг. полковника Степана Довгаля до царя (1658), миргородський полковник (1659, 1671, 1672, 1673, 1676—1678), наказний гетьман на мiсцi вбитого Iвана Силки (1659), а в 1660 р. миргородський i гадяцький полковник рiвночасно. Син його **Данило** (1654—1734) зразу полковник миргородський, в 1708 р. одностумень Мазепи, вiдтак „розкаяний“ i обраний Гетьманом України в Глуховi (1727) залишився при булавi до смертi. В молодостi й мужеському вiцi вславився своїми походами до Лiвонiї, Польщi й Персiї, як Гетьман добився в царя потвердження української автономiї, перевiв реформу українського судiвництва й започаткував кодифiкацiю українського права. Нащадки Гетьмана та Апостоли iнших лiнiй, не грають уже бiльшої ролi в iсторiї України. Правобережнi польщаться, лiвобережнi обмосковлюють. (Модзалевскiй I.). Диви: **Шуровськi**. (В. Лiпiньскi: „З дзеюв України“).

„Аксак“ I.

АРАСИМОВИЧ диви: **Гарасимович**.

АРКАСИ. Рід грецького походження, видав низку високих старшин російської, військової маринарки. **Захар** (1793—1866), історик грецьких чорноморських колоній; **Микола** (1852—1909), син команданта чорноморської флотії, сам високий старшина флотії, від 1881 р. присвятився українській музиці й історії. Опера „Катерина“ й популярний курс „Історії України“.

АРЛАМОВСЬКИЙ, г. власного, або „Три Зорі“. (В полі червоному три золоті зорі, на шоломі погруддя лицаря прошитого стрілою). Стара, галицька родина, згадувана в перемиських актах від 1581 р. (Борк.).

АРТИМОВИЧІ, дріб. загородова шляхта, боярського походження. **Агенор** (род. 1879) кл. фільольог, доц. чернов. університету, секретар освіти ЗУНР, проф. Українського Університету й Пед. Інституту в Празі.

АФЕНДИКИ, міщанський, відтак козацько-старшинський рід, грецького походження. **Яней** Афендиківич, член. льв. Успенсько-

го Брацтва (1590), посол на берестейський собор. **Іван** Афендик, купець, записав на школу Усп. Брацтва у Львові 2091 золотих. (1630). **Петро** Афендик, член і старшина льв. Успенського Брацтва (1666—1672). **Яків** Афендик, у 1657 р. повідомляв з Браславля ген. писара Івана Виговського про сутички з татарами. (А. Ю. З. Р. XI. ст. 779). В. Л. Модзалевський: („Малорос. Родословникъ“ I. ст. 21-30) подає генеалогію Афендиків, що в XVIII віці добилися старшинських становищ і маєтностей в Гетьманщині.

АЧКЕВИЧІ диви: **Гачкевичі**. **Матвій** Г-ич адвокат львів. трибуналу, вилегітимувався в 1782 р. перед львівським земським судом. Син його **Формозус**, Іполит, Єронім (тр. ім.) вилегітимувався перед Виділом Гал. Станів у 1845 р. **Іван**, Гвальберт, Кипріян, Банавентура, Гнат (п'яти імен) син Матвія, секретар бохенського магістрату, вилегітимувався перед гал. становим віділом у 1848 г. (Гол.).

БАБА, **Бабич** — придомок князя **Івана Семеновича Друцького**, що жив у пол. XV. в. Його наслідники звалися „Бабичі“; від них вивелися роди: Бабичевських, Друцьких, Соколинських без придомку й з придомком „Конопля“, Друцьких-Озерецьких і Прихабських. Диви: **Друцькі**. (Вольф) **Бабичі**, дрібношляхтського походження — **Андрій**, **Лев** і **Матвій**, вилег. перед льв. зем. судом 1782. р. (Гол.).

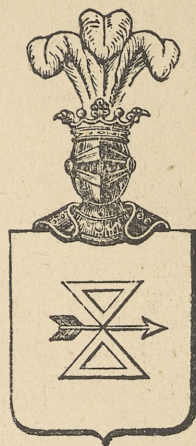
БАБИНСЬКІ г. „Бойча“, згадуються в Волинській Метриці під 1528. р. (Борк.). Б-ий, ротмістр ЙКМ. у війську литовському, за гетьманства в. кв. Острозького. (Коял.). Б-ий **Антін**, з Волоски в Золочівщині, член У.Г.А., помер 24. VIII. 1919. р. у Бугщоплах.

БАБИНСЬКІ, г. власного, з Бабина в луцькому пов. В 1492 р. дістав **Митко Іванович** Б. від О-

Александра Ягайловича Денятин у кремянецькому пов. Син його Семен Миткович свідчив у 1523. р. при продажі Росолович (Арх. Ю. З. Р. VII. I.). В 1544. р. він же збудував деревляний замок у Житомирі. В 1583. р. Андрій Б. був дідичем Бабина, а Василь села Ольшани в Луччині (Ябл.). В 1569 присяг на вірність Короні, по прилученні до неї Волині, Андрій Б. В 1577. р. поділили поміж себе батьківську спадщину — Василь, Лев, та Іван Андрієвичі Б. Петро та Ілля, сини Василя, ділилися добрами в 1624. р. (Стецкі). Юрій, син Івана, маршала мозирського підписав елекцію Яна Казимира. В 1650. р. він списав завіщання, в якому обдарував василіянський монастир у Дорогобужі, де спочивав його батько й брат Олександр. Своєю спадкоємицею зробив Андрій сестру Катерину, що була за земським київським писарем Юрієм Горайном. В „реєстрах“ Б. Хмельницького находимо Бабинських: **Олеська**, в чигиринському полку, **Лукіяна й Машка** в уманському, **Хому, Івана, Кирика** в білоцерківському й **Лазаря** в полтавському.

БАГАВСЬКИЙ, Іван, жонатий з Офкою Романівською (з Романова), якій брат і братанич признали в 1454. р. 130 гривен віна. (А. Г. З. XIV.).

БАГРИНОВСЬКІ від Багинова, поміж Межевом і Оршею, на північ від Репухова, в Оршанщині, що в XVI. в. був власністю князів Одинцевичів, з яких одна вітка, а саме нащадки кн. **Івана Федоровича Одинцевича**, прийняли назву **князів Багриновських**. (Вольф). „З князів руських, від єдиновладця Володимира, а в дальшій лінії від Михайла, що почав писатися князем Друцьким. Багриновичі, з яких пишуться, положені в жито-

„Аксак“ II.

мирському повіті“. (Несецкі). Диви: **Одинцевичі**.

БАГРИНОВСЬКІ, також **Багриновські** і **Бакриновські** г. „Леліва“, з Багинова в київському воевідстві. **Іван Ігнатович** Б. дідич Багинова в 1630. р. (Оп. Жит.). **Лукіян** Б. названий в „реєстрах“ Б. Хмельницького, в київському полку. **Федір** Б. в 1643. р. на Волині. **Яків** на Багинові, гор. писар володимирський в 1894. р. **Андрій** Б. писався з Галицькою Землею на елекцію кор. Августа II.

В Галичині вилегітимувалися: **Багриновський**, г. „Леліва“, Станислав, гал. гор. суд, 1782; **Багриновські**, г. „Леліва“, Іван і Михайло, стан. виділ, 1817 і г. „Леліва“, Тома і Василь, гал. гор. суд, 1782. (Салляні А.: „Засцянка шляхта польска в Делієве“. Матеріяли антроп. археол. етн. XIII. Кракув 1914. Вайда А.: „З дзеюв Рожнятова“. Львув 1925. Позатим гербарі: **Боцецького**, **Борковського** і **Ступницького**).

БАГРИНСЬКИЙ, Степан, козацький сотник у Київщині, нобілітований варш. соймом 1676. р. (Волюміна Легум).

Андруські
вл.

БАДОВСЬКІ, шл. чотирогербова („Боньча“, „Доліва“, „Порай“, „Сас“). Іван Б. старшина й суддя реєстрових козаків, 1572 р. (Вонсовіч-Думін: „Парафія Янув Трембовельські“. — Месенчнiк геральдични. II. 1909.).

БАЖАНСЬКІ. Польські гербарі подають Бажанських або Бажанських фон Байзен, гербу власного (на золотому полі вивірка червона, на шоломі з короною, пів мурина з білою хоругвою, на ній така ж вивірка, як на щиті), шляхта німецького походження, осіла в Польщі в XIV. в. (Бон.). **О. Порфір Б.** (1836—1920), галицький музик і композитор, збирач народніх мелодій, з яких частину використав у композиціях: „Довбуш“, „Весілля“.

БАЗАЛЕВИЧ, г. „Яструбець“, **Грицько** в 1589, волинський землевласник. (Вітиг).

БАЗАНОВИЧ, **Дмитро**, козак звенигородський, в 1546 р. дістав від кор. Жигмонта Августа Соколів і Митківці. Його внук **Федір Богданович Б.** продав дідичні добра в 1596 р. Струсеві (Арх. Ю. З. Р. VII. 1).

БАЗИЛЕВИЧ або **Базилевич**, б. г. **Йоанікій**, протоігумен Чина Василія В. (1742—1821), перший історик Закарпаття. **Василь і Михайло**, сини Олександра, вилегітимувалися в 1802 р. в київській губернії.

БАЗИЛИК, **Кипріян**, нобілітований волозьким господарем за вірну службу. Його нобілітацію потвердив кор. Жигмонт Август у 1557 р. Внук його **Данило Дани-**

Андроновські
вл.

лович підписав у 1632 р. елекцію Володислава IV. з белзького воевідства. **Іван Б-ик** Деспот, цитований у „Волюміна Легум“ 1659 р.

БАЙБУЗА, г. власного. (На полі червоному стріла, прошиваючи голову змія, що окрутився довкола її деревища, застромлена в землю, поміж трьома грибами. На шоломі корона). Рід татарського походження. Перший прибув в Україну **Михайло Б. Грибунів** або **Грибунович** що набув посілість Райгород у брацлавському воевідстві. Від кор. Баторого дістав привілей на великі земельні маєтності над р. Сулою, Удаєм і Лужком (Конст.). В 1590 р. уступив їх князеві Олександрові Вишневецькому. Його син **Тихон**, був у 1597 р. запоріжським гетьманом і, як представник поміркованого елемента на Запоріжжі, дістав нові надання від польського короля. Потомки Михайла Б. користувалися „Байбузою“, як прізвищем і гербом та придомком „Грибуни“. **Семен Б.** брацлавський війський в 1648 р. В „реєстрах“ Б. Хмельницького з 1649 р. виступають Байбузи: **Степан** і **Марко** в чигиринському полку, **Тишко** в черкаському, **Андрушко** в винницькій сотні, кальницького полку й **Ничипір** у миргородському. **Павло та Микола Б-зи**, підписалися на елекції в 1697. **Константин**, писар, а відтак городський суддя винницький 1630.

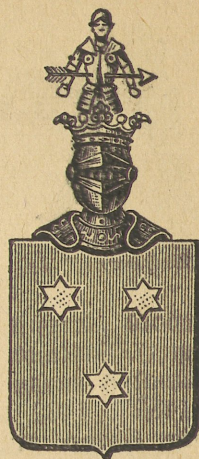
БАКА, г. „Масальський“, бояро-шляхта, білоруського походження, землевласники масальського князівства в Сіверщині, відкіля перенеслися до Виленщини, де прийняли герб своїх службодавців, кн. Масальських. **Федір Б.** волковийський боярин, доставляв зі своїх маєтностей трьох озброєних (Лит. Метр. 1528). **Василь**, коадютор (1543) і владика холмський (1546). В 1563—1580 рр. було

двох Б-ів: **Іван**, дідич Остущина в виленському воев., одружений з **Анною**, княжною Крошинською (пом. 1579) та **Григорій**, рогачевський староста (1573), а відтак городський, троцький суддя (1600). Його син **Іван**, помер бездітним. Дальші потомки ополячилися.

БАКАЛЯРОВИЧ, **Микола**, син Миколи, дідич білостоцьких дібр на Підляшшу, записав їх своїй жінці Катерині Богданівній, а вона записала їх у 1547 р. своєму другому чоловікові Петрові Весоловському. Дочка Миколи **Б. Софія**, вийшла заміж за **Матвія** Кунцевича. (Лит. Метрика, 62).

БАКАЧ, г. „**Масальський** — вітка роду Баків. **Петро** Б-ч, заслужений в домі кн. Омельковичів Случьких, дістав около 1610 р. посідости в Случчині. Нащадок його **Григор**, син Семена й Евдокії Будковської, вилегітимувався 1799 р. в минській губ.

БАКОВЕЦЬКІ, гербу „**Вукри**“ з придомком „**Мокосій**“, походять з роду Мокосіїв, з яких Осип, що жив у XVI. в. перший прозався від Бакович на Волині — **Баковецьким**. **Марія** Андріївна з Б. зложила присягу вірности (1569) по прилученні Волині до Корони. (АЮЗР. II). **Осип** Б., зразу секретар королівський і скарбник волинський, відтак жидичинський архимандрит, в 1632 р. уніятський, володимирський і берестейський владики, в 1646 р. прототроній київського митрополита, пом. 1650 р. Він то „владичі добра з великих довгів очистив, а катедру замком і валами забезпечив“. Син його **Іван**, люблинський підстолий, дідич Торків у 1652 р. Син його **Василь** 1721 р. мав сина **Андрія**, по якому син **Тарас** 1777 р. залишив сина **Марка**. Син останнього: **Осип**, з синами **Гарасимом**, **Петром** і **Олександром**, **Евдокій** з си-

„**Три зорі**“
Арламовських

нами: **Андрієм** та **Михайлом** та **Іван** з синами: **Нарцизом**, **Миколою**, **Калікстом** і **Віктором**, вилегітимувалися в рос. царстві 1853 р. та вписані до книг шляхти подільської губернії. З того ж роду **Венедикт**, уніятський, жидичинський архимандрит (пом. 1658), **Микола** 1632 і **Лука** 1674 р. під писали елекцію. **Вікторин** Б-ий, жонатий з **Софією** Горишівською й **Самійло**, жон. з **Апольонією** Диківною, сини **Олександра**. **Константин** Б., жон. з **Федорою** Гулевицивною і **Христоф** сини **Дмитра**, а братаничі й наслідники **Венедикта**, процесувалися в 1688 р. з **Антонієм**, сином **Луки** та іншими наслідниками о. **Осипа**, за уневаження завіщання. (Брацл. XIV. Ф. 673).

БАЛАБАНИ, г. „**Корчак**“. Старовинний рід Галицької Волости, як дехто думає — східнього походження. („**Балабан**“ в турецькій мові значить — „великий орел“; в перській і татарській — „барабан“). „В Польщі й цілій Європі, **Балабани**, лицарськими подвигами славі. **Балабана** **Бедеру**, славного військ турецьких найвищого гетьмана, згадує в 1468 р. **Райнандус**

„Бабинські“ вл.

у своїй „Історії Церкви“. (Оргель-бренд). **Масько** (Михайло) Б. названий в актах Львівської Землі, в 1459 і 1462 рр. Його стрийний брат **Петро** Мищка зі Стрятина, згадується в 1450 р. (АГЗ. XII і XV.). **Івашко** й **Олехно** Б-и, сини Маська й Катерини, дідичі на Стрятині, продали в 1475 р. частину села Полугова, львівському лат. арцибіскупові Григорієві з Сянока. (АГЗ. II). В 1477 р. Олехно забезпечив віно своєї жінки Марухни, дочки Івашка Скоморовського. **Андрій**, син Івашка Б., згаданий в 1489 р. (АГЗ. XV. Ф. 485 і 268). **Михайло** й **Марко** Б-и, підписали в 1539 р. подання до київського митрополита в справі львівського владництва. (А. Зап. Р. II.). **Марко** Б. в духовному стані — **Арсеній**, від 1549 — 1565 р. львівський владика, рік перед смертю зрезигнував з владництва в користь свого сина **Григорія**, в духовному стані — **Гедеона**. **Гедеон** Б. в молодости визначний жовнір, недопущений до льв. владництва львівським магістратом, в 1576 р. зайняв його силою й оставав на владстві до смерті в 1607 р. Як владика визначився обороною православної церкви перед католиками; в 1582 р. не допустив до насильного заведення григоріянського календаря; в обороні владичої поваги й авторитету був у зтяжній боротьбі з львівською Ставропігією. Виявив намір прийняти унію, але на берестейському соборі в 1596 р. станув рішуче на ста-

новищі православної ерархії. Добув титул екзарха руської церкви, заслужився для української культури, як основник друкарні в Стрятині. Другий син Марка (Арсенія) В. — **Василь**, жон. з Н. Жовківською, добродій уніятського монастиря (1584), залишив чотирьох синів; з них 1. **Ісая**, а в духовному стані **Йона**, архимандрит унівський, назначений дядьком Арсенієм на коадютора львів. владництва, не міг, помимо протекції князів Острозьких і привославної шляхти та духовенства, обняти свого становища (пом. 1620 р.). 2. **Іван** Б., хоч глухонимий з уродження, визначився при війську. 3. **Юрій** поселився на Литві, де з його коліна походять мабуть: **Тадей** та **Антін**, сини Семена, внуки Матвія, а правнуки Михайла, власника Налішок, у 1785 р. у 1854 р. вилегітимувалися в рос. царстві і вписані до книг шляхти ковенської губернії. 4. **Олександр**, корол. ротмістр і полковник, староста винницький, рогатинський і теребовельський, славний воєвник, приймав участь майже в усіх війнах і походах кор. Жигмонта III. В 1625, як королівський комісар до переговорів з козаками, жонатий з Варварою Ярмолинською, залишив синів: **Юрія** й **Олександра**, що, під впливом римських єзуїтів, перейшли на латинство. **Дмитро** й **Данило** Б-и, землевласники в луцькому пов. в 1624 р. зробили щедрий запис на церкву в Річиці. (Акти II.). За Вельондком, до тої ж родини Б-ів, належать: **Теодор**, що жонатий з Н. Сербин, залишив трьох синів: **Мартина**, що поляг під Хотином, **Данила**, дідича Хрохорина й **Дмитра**, дідича дібр Битонь, Сератин і Річиця. Останній жон. з Олександрою Єловицькою, залишив синів: 1. **Олександра**, жон. з Маріянною Грабовецькою. Сини: А-

дам, Данило й Михайло; 2. **Андрія**, син його Дмитро, жон. з Анастасією Калушовською, мав синів: Степана, Іллю й Івана, що, в свою чергу, залишив синів: еромонаха Степана, Павла й Осипа, стольника перемиського; сини останнього: Фелікс, Гнат та Альойзій ок. 1800 р. З інших Балабанів, слід згадати таких, як: **Адам**, жон. з Мариною Гулевичівною, що приймав живу участь у бунті Збжидовського (1607 р.). **Дионізій Б.**, владика холмський (1650), відтак луцький і острожський (1654), в 1658—1633 рр. митрополит київський і від 1659 р. рхимандрит Печерської Лаври. **Олександр**, львівський міщанин, що обновила Трьохсвятительську каплицю при Успенській церкві, а в 1676 р. був нобілітований (Вол. Легум.). Олександр був під Віднем 1683 р.

БАЛБУЗА (мабуть один з татарсько-козацького роду Байбузів) дістав 1613 р. від кор. Жигмонта III. половину села Подарново, в барському старостві, з обов'язком виставляти на війну двох збройних. (Урускі).

БАЛИКА, вель **Балинка**, волоська, боярська родина. **Ісає** й **Юрій Б-и**, прийняли в 1607 р. польський індігенат. **Яцко Б.**, київський війт. **Богдан**, козацький полковник 1617. **Теодора**, жінка Олександра Олекшиця Б-и 1625. **Михайло**, київський райця 1642. (Київ. II. А. Ф. 1. III. Ц. Ф. 3. і V. Ф. 883). Бон. Ур.

БАЛИЦЬКІ, двогербові — „**Остоя**“ і „**Сас**“ з Балич в Львівській Землі. Урускі впевнює, що це родина „малопольська“, осіла в XIV. в. у Галицькій Волості. Інші стають на становищі волоського походження Татомирів - Балицьких. (Диви: Татомир). Позатим ближча література: Горошкевіч: „Шляхта засцянкова“; Яблоновскі: „Русь Червона“; Анонім: „Монографія Креховецких“; Виростек: „Руд Дра-

„Байб уза“ вл.

губ-Сасув“. В 1411 — згадується в львівських актах Татомир Балицький. 1430 — Дашко. 1450 — Ванько, син Петра, набув Баличі від перемиського міщанина Івана Чеха. 1452 — Стецько Б. 1453 — Олександра, дочка Івашка Б. за Дідушицьким. 1453 — Юрій Татомирович Б. бере в застав половину Блудник. 1454 — Гринько Б., зять Грицька з Лечини, виступає на львівських судах. 1463 — дочка Юрія Б. Олехна й сини Лехно та Петро. 1464 — Сенько, Данко й Мика Б-и, підписали конфедерацію львівської й жидачівської шляхти проти Одровонжів. 1465 — Анастасія, жінка Петра, взяла Грабовець, за належних їй 50 гривен. 1469 — від Петра Б. викупив Блудники Старецький (АГЗ. XIV. і XV.). 1515 — Васько Б., співласник Балич (Пав.). В 1578 р. належала ще частина Балич до Балицьких, другу частину набули Дідушицькі. (Пав.). 1617 — Станислав і Микола Б-и, братя, купили маєтність Мухлин. **Яцко** з Балич в Перем. 3. жон. з Христиною Сулятицькою, а відтак з Катериною Рогуською, мав дві дочки — одна за Фільоном Яловецьким, городським суддею крем'янецьким, друга за Іваном Гожковським, у 1647 р. В „реєстрах“ Богд. Хмельницького з 1649 р. виступають: **Андрій** у канівському полку, **Петро** в мирго-

„Бейзими“ вл.

родському й **Степан** у прилучькому. 1650 — **Олександр**, діди частина Сваришева. 1651 — **Григорій Б.** у Землі Львівській. **Олександр Б.** підписав, у руському воєвідстві, елекцію кор. Августа II. **Неназваний** по імені Б-ий, був підвешовою ужендовським за **Станислава Августа**. **Андрій Б.** суддя Львівської Землі, одружений з **Маріянною Бжезицькою**, мав сина **Гната** 1780 р. **Станислав Б-ий**, городський регент серадський в 1788 р. **Осип Б.**, писар сільного уряду в Криницях (любл. губер.), дістав у 1854 р. право нового шляхотства, а в 1860, вилегітимувалася в Польському Королівстві з давнього шляхотства з гербу „Остоя“, на підставі доказів **Олександра Б.**, що походив з тої самої родини, що він, але легітимувалася гербом „Топір“. (**Урускі**). **Михайло Б.**, син **Степана**, нащадок **Дмитра**, діди с. **Кальниці** в руському воєв., з синами **Антоном** і **Онуфрієм**, **Микола Б.** з сином **Климом** і **Василь Б.** з сином **Іваном**, сини **Олександра** в 1849 і 1859 р., а сини **Осипа** й внуки **Івана**, діди **Хрищева** 1785 р., **Онуфрій** зі синами **Октавіаном**, **Осипом**, **Яковом** та **Ісидором**, **Іван** зі сином **Олександром** та **Матвій** в 1833 і 1854 р. вилегітимувалися в рос. царстві й були записані до книг шляхти подільської губ. Пе-

ред гал. зем. судом вилегітимувалися в 1783 р. **Войтіх** і **Олександр Б-і г.** „Топір“. Перед гал. ставним виділом вилегітимувалися в 1853 р.: **Людвик Пилип**, дв. ім. **Карло Іван** дв. ім., **Август Ізидор** дв. ім., **Тит Оляф** дв. ім., та **Генрих Клим** дв. ім., внуки **Франца Балицького**. Перед льв. городським судом легітимувалася в 1783 р. **Гнат Балицький**. **Микола Б-ий**, видатний член української радикальної партії, організатор Українського Січового Союзу й Українських Січових Стрільців. **Микола Б.** (псевд. **Микита Вихор**) мистецтв маляр, киевлянин, у 1914 р. покликаний, як однорічний доброволець на війну, попав у австр. полон в Карпатах, жив у фрайштадському таборі полонених, де приймав участь в національно-освідомляючій роботі Союзу Визволення України. **Павло Б.** Український історик та мистецтвознавець (род. 1881), професор київського, мистецького інституту. **Петро Б.**, стрілець VI. пол. II. Г. Корп. (род. 1899 в **Липиці Гор.**, пов. **Рогатин**), помер 12. XI. 1919 в **Винниці**. **Юліян Б-ий**, редактор видавництва льв. „Просвіти“ (1885 — 1916), визначний, культурно-освітній діяч, у 1915 р. вивезений москалями на Сибір, де помер у **Красноярську**.

БАНДРІВСЬКІ, гербу „Сас“, пишуться з **Бандрова** в **Перемищині**. Рід з осадників і солтисів на **Бандрові**, сильно розроджений, з багатьома придомками, поміж якими найпопулярніші: **Зеліскович** і з **Новоселиць**. Ближча література: **Прокоп Сас**: „Шляхта загорова“. **В. Пульнарівіч**: „У зрудел Сану“. **Горошкевіч**: „Шляхта за-сцянкowa“. В 1600 р. дістали **Мишко**, **Василь**, **Сенько** та **Іван Б-і** дозвіл короля **Жигмонта III**. на відступлення вийтвства в **Бандрові** **Олександрові**, синові **Мишка** та

Стецькові, синові Бартоша Б-их. 1632 — **Іван Б.** підписав елекцію кор. Володислава IV. **Василь Б.** городський, сяніцький писар, жон. з Констанцією Хойнецькою, вдовою по Щавинським, мав сина Карла й дочку Олену Завадську. **Василь**, хорунжий брацлавський, помер 1723. Нащадки **Василя**, діди-чі дібр Малково в руському воєвід. 1782 р.: 1. **Антін** з синами: Іполитом, Венедиктом, Генрихом і їх потомство; 2. **Франц** зі синами: Марком і Володиславом; 3. **Іван** зі сином Яковом; 4. **Вартоломій**, син Войтіха, з синами: Михайлом, Томою, Осипом і Антоном; 5. **Іван** зі синами: Олександром, Константином, Казимиром і 6. **Осип та Матвій**, сини Войтіха, вилегімувалися в рос. царстві в 1853 р. та були вписані до книг шляхти подільської губернії. Альберт, г. „Равіч“ Б. вилегімувався в 1782 р. перед галицьким зем. судом. Василь, Іван, Кость, Іван, Адам, Яків Б-і, г. „Сас“, в чому Василь віцерегент, а Іван субделегат перем. суду, легітимувалися в 1782 р. перед перем. городським судом. Теодор Б., г. „Сас“, в 1810 р. перед становим віділом. Теодор, Тома та Іван, г. „Сас“ в 1808 р. перед становим віділом. Лаврентій, Василь, Микола, Станислав, Павло, Василь і Павло Б-і з Новосілець, у чому Лаврентій субделегат перем. суду, легітимувалися в 1782 р. перед перем. зем. судом. Іван — син, Дмитро, Пилип, Теодор і Василь, внуки Василя Б-го з Новосілець, легітим. перед становим віділом у 1848 р. Григорій, Степан, Павло й Теодор Б-і з Новосілець легітимувалися перед перем. зем. судом у 1782 р. Матвій, син Григорія Б-го з Новосілець, легітим. в 1830 р. перед становим віділом. Василь і Іван Б-і Зеліковичі, легітим. перед перем. зем. судом у 1782 р.

„Прапори“
Биковських

БАНЄВСЬКІ, білоруська шляхта. **Григорій**, підписав у 1698 р. посполите рушення. **Каєтан**, підпор. царських військ у 1862 р.

БАНЬКОВСЬКІ, кількох гербів і родів, м. ін. г. „Сас“, що осіли й були землевласниками на Поділлю. **Грицько Б.** названий в „реєстрах“ Хмельницького з 1649 р. в прилуцькому полку. **Пилип Б.** ур. в Плотичах Вел. пов. Бережани, пом. 29. VIII. 1919. в Бугшопках.

БАРАНЕЦЬКІ, гербу „Сас“, пишуться з Баранчич у Перемищині. Ближча література: Яблоновські: „Русь Червона“; Прохаска: „Дозрудел генеалогії“; Прокоп Сас: „Шляхта загорова“; Пуласкі: „Кроніка польських родув“; Зубрицький: „Село Мшанець“. **Евстахій** (Станислав) Б. мав ок. 1550 р. жінку Катерину Станковську, дідичку Станкова, Долгиня, Моршина, Фалінова й Стрілкова. Сини: Іван і Евстахій; дочка Ядвига за Евстахієм Оріховським, писарем перемиським. **Кость Б.**, дідич с. Баранчич в 1558. **Матвій та Іван Б-і** в 1658 р. купили маєтність Канюфости від Шептицьких, з чого вийшов процес, у якому Шептицькі закинули Б-им нешляхотство.

Степан Б. одружився з Доманевською на Волині. Дамян Б., дідич с. Баранівки, в 1696 р. каптуровий суддя львівський. Олександр Б. в 1703 р. записав 24 марки Іллі Попелеві, парохіві ц. св. Прокопа в Кульчицях. Він же в 1713 р. записав Преображенській церкві в Кульчицях 14 марок, на своїх добрах там же. (Шараневич: „Черти“). Жонатий з Анастасією Голинською. Василь Б., дідич „ін цертіс сортібус“ Бачина, в землі перем. Мартин, його син, жон. з Анною Врублевською, мав сина Івана, що був городським галицьким субделегатом у 1737 р. Осип Б. ур. в Герасимові, пов. Городенка, пом. 29. VIII. 1919 р. в Бугшопях.

БАРАНОВИЧ, Лазар, (1628 — 1694) з ректора київської академії 1657 р. єпископ, а в 1668 р. архієпископ чернігівський.

БАРАНОВСЬКІ, різних родів і гербів „Гжимала“, „Яструбець“, „Лодзя“, „Остоя“, „Правдич“, „Равич“, „Руно“ й „Одровонж“, але ніодин з тих гербових родів незв'язаний з українською вірою й національністю. Зате виступають у нашому життю негербові Барановські, з яких у „реєстрах“ Хмельницького з 1649 р. стрічаємо: Івана, в канівському полку та Івана в полтавському. Походили вони, мабуть, з Волині, де Тиміш Б. дістав від кор. Жигмонта I. землю в овруцькому пов. Його потомки — Олександр у 1646 р. і Осип у 1684 р. були власниками тої землі. Осип, жон. з Овдотією з Невмірицьких, процесується в 1684 р. з Богданом, сином його Кіриком і зятем Семеном Вдовиченським. (Арх. Ю. З. Р. IV. 1. і VI. 1.). Семен Б. дістав у 1600 р. село Баранівку в барському старостві. (Зьр. Дз.).

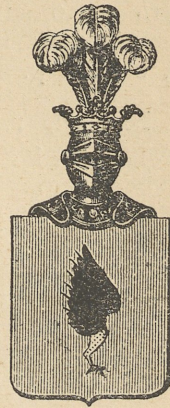
БАРАНОВСЬКІ, гербу „Туган“, сильно розроджена родина татар-

ського походження. Декотрі з її членів, до пол. XVIII. в. звалися Барановичами. Більшість Туган-Барановських, помимо нобілітації, зберегла музулманське віроісповідання до останнього часу.

БАРВІНСЬКІ, гербу „Айхінгер“ і „Бартш“. Заслужений для українського національного відродження рід Барвінських, печаливо береже родової традиції, чого виявом є м. ін. „Родинний Літопис Барвінських“, що зберігається й конітуує в кількох редакціях. О. Іполит Б., парох с. Несторівці, написав у 1870—1880 рр. „Коротку Літопись Барвінських“. Він же, в приходській книзі „Статус Анімарум“ помістив коротку хроніку свого роду, якої копія зберігається в родинному архіві Барвінських. В львівському „Руслані“ з 1912 р. (чч. 83—103.) була надрукована хроніка села Несторівець, а в ній і згадка про рід Барвінських. **Володимир Б.** написав у 1892 р. „Літопись родини Б-их“, від її початку по нинішні часи“. В 1898 він же написав більшу працю, яку продовжує й доповняє др. **Богдан Б.** Обіймає вона: 1. Рід Барвіч-Барвінських, г. „Яструбець“, розселений в воевідствах руському, подільському й київському; 2. Барвінських гербу „Айхінгер“, з роду франко-німецьких лицарів Архігерів вель Айхінгерів, що в 1-ій половині XVI. в. прибули до Польщі й дали початок двом лініям — Барвінських на Литві, Підляшшу й на Познанщині, та Пільховським й Ігнатовським. 3. Барвінських, що з поч. XVI. в. виступають, як волоські князі-осадники в с. Барвінку б. Дуклі. (В актах названі вони: „нобілес, поссесіонаті скульптеті гередитарії ін вілля Барвінек“), відтак до пол. XVIII. в. були там же священиками, а їх первісне назвиско „Бассарабі“, вказує на звязок з господарською, волоською

династією над дол. Дунаєм, або з родиною „нобілес Бессарабі“ в північних комітатах Угорщини. 4. Барвінських з Барвінів в ольштинській окрузі варминського князівства, де вони жили, як дрібні землевласники, на хелминському праві; 5. усяких інших Барвінських, що появляються чи то в околицях Жарнівця, Ланів Великих, Кельц і Хенцін краківського й сандомирського в., чи в околиці Подєбрадів у Чехії або козацькому війську на Кубані... (Б. Барвінський: „Родинні літописи“ — „Стара Україна“. Львів, 1924. ч. 1).

Др. **Богдан Б.**, син Олександра (род. 1880), історик, дійсний член НТШ. **Василь Б.** (род. 1888), син Олександра, піаніст і композитор, від 1916 р. директор Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові; представник новоромантичного напрямку в українській музиці; твори на фортепіан, смичкові інструменти, орхестральні та вокальні сольові й хорові. „Заповіт“, „Українська рапсодія“. **Віктор Б-ий** (род. 1885) історик, автор розвідок з історії й побуту XVII—XVIII. в. професор харк. УНО. „Селяне на лівобережній Україні“, та інші. **Володимир Б.** (18860—18883), громадський діяч і письменник, редактор „Правди“, основник і перший редактор „Діла“, один із спітворців народовецької ідеології й партії в Галичині, „Скошений цвіт“, Сонні мари молодого питомця“, „Безталанне сватаня“. **Олександр Б-ий** (1847—1927), визначний педагог, політик та громадський діяч. В 1891 р. посол до від. парламента, 1894 р. до галицького сойму, творець „нової ери“, основник християнсько-суспільної партії, видавець угодного щоденника „Руслан“. Від 1917 р. член австрійської палати панів, в 1918 р. секретар віроісповідань в уряді ЗУНР, співробітник, співвидавець і співредак-

„Бекеш“ вл.

тор багатьох часописів та журналів, редактор і укладчик цілої низки шкільних підручників до історії й літератури, видавець монументальної „Історичної Бібліотеки“, член і голова НТШ. Частинно друковані його „Спомини“ дають незвичайно багато матеріалу до історії нашого культурно-національного відродження в Галичині. Др. **Олександр Б.**, син Олександра, визн. лікар. **О. Осип Б.** (1845—1889), брат Володимира й Олександра, м. ін. автор популярної в 80-тих рр. історичної драми „Павло Подуботок“. **Павло Б.** (1862—1903), актор і драм. письменник, сценічний псевдонім Ізраїльтенко. Нариси й пєси з народнього життя.

БАРВІНСЬКИЙ, г. „Хрест“ або „Перемога“. (В червоному полі великий кавалерський, золотий хрест, на шоломі в короні три струсині пера, середуще сине, бокові жовті). Цей герб і галицьке шляхотство дістав у 1834 р. о. **Мартин Б.** (1784—1865), доктор теології, ректор львівського університету й парох святоюрської архікатедри, депутат до Галицьких Станів у 1895—1864 рр. (Урускі).

БАРДА, Семен, мстиславський боярин, цитований в Литовській Метриці під 1528 р.

БАРДИВСЬКИЙ, Микола, ма-
буть виходець з Карпатської У-
країни, вилегітимувач в Галичи-
ні, в 1782 р.

БАРЗИ, г. „**Корчак**“, старий,
боярський рід, з коліна галицьких
бояр — **Дворсковичів**. 1378 р.
Дершняк Дворскович свідчить у
Львові (АГЗ. VIII.), син його **Ход-**
ко, королівський коморник, дістав
у 1394 р. нову прилбицю від ко-
роля, за дві гривні. Другим сином
Дершняка був **Сенько**, аліас **Мика**
з **Орович** і **Білобоків**, жонатий
з **Анною**; в 1438 р. названий дядь-
ком **Івана Дершняка** з **Рокитниці**,
що був сином **Ходка Дершняко-**
вича. **Рампш**, син **Сенька**, назва-
ний в 1454 р. рідним стрийним
братом **Івана Дершняка** (АГЗ. VIII.
955 і 4388). Від XV. в. зветься цей
рід „**Барзи**“. Около 1460 **Андрій**
Б. дістав від **Казимира IV.** приві-
лей на викупно королівщини **Кня-**
жичі в **Галичині**. В 1463 р. три
брати — **Гинко**, **Микола** й **Петро**
Б-и, до спілки з іншою шляхтою,
ведуть завзяту партизанку проти
мад. короля **Матвія Корвіна**. **Ан-**
дрій, підкоморій перемиський 1536,
з жінки **Елисавети Одновської**,
мав сина **Петра**, каштеляна пере-
миського й старосту львівського
1569 та досвідченого дипломата.
Він помер, підчас одного з по-
сольств у 1571 р. у **Медіоляні**. Рід
Барзих вигас перед кінцем XVI. в.

БАРСОБА, г. „**Доленга**“, старо-
винна боярська родина. **Богдан**,
боярин **камянецький** і **Тишко**, бо-
ярин **кобринський**, доставляли в
1528 р. по одному збройному зі
своїх посілостей. **Северин**, **Евста-**
хій і **Теодор**, підписали елекцію
в 1648 р. **Август**, син **Михайла**,
з синами: **Вінкентієм**, **Михайлом**,
Феліксом, **Домініком**, **Іваном** і **Гна-**
том, вилегітимувалися в рос. цар-
стві й записані до книг шляхти
гродненської губернії. (Урускі).

БАРТНИЦЬКІ, гербу „**Доленга**“,
пишуться з **Бартник** у **ціхановсь-**
кій землі на **Мазовеччині**. **Андрій**
Гричкович Б., підписаний на акті
мазов. князя **Земовита** з 1435 р.
Невідомо чи з цього роду **Лазар**
і **Микита Б-і**, що служили в **брац-**
лавському полку Б. Хмельниць-
кого. (Байгер: „**Повят трембо-**
вельські“).

БАРТОШЕВСЬКІ, гер. „**Боньча**“
з **Холмщини**. **Петро** й **Микола**
з **Бартошова** в **Землі Львівській**
виказали в 1443 р. право на вла-
сність своєї маєтності (АГЗ. XIV).
Невідомо з якого роду о. **Барто-**
шевський Іван, др богословія, про-
фесор львівського університету,
церковний письменник і проповід-
ник (1852—1921).

БАТЬКІВСЬКІ, пишуться з **Бать-**
ковець на **Волині**. **Василь Б.** 1528
р. мав доставляти з своїх маєтно-
стей двох збройних вершників.
(Лит. Метр.). **Державець с. Пере-**
няля 1545 р. в **кремянецькому ста-**
ростві (Рев. Стар. Крем.). **Богдан**,
дідич **Батькова** в 1570 р. **Іван**
з **Батькова** 1583. **Антін**, хорунжий
панцирний 1759. (Ур. Ябл.).

БАХОВСЬКІ, г. „**Корвін**“, мазо-
вецька шляхта. Невідомо до якого
роду належав **Бахівський Дмитро**,
десятник **УГА**, що ур. 1891 р. в
Трушевичах, **добромильського по-**
віту, поляг 9. V. 1919 р. в **Груша-**
тичах, **перемиського повіту**.

БАХТА, князь **Василь Бахта**
дістав у 1509 р. королівську від-
праву (дань) 8 кіп. В 1514 р. ко-
роль дає **Юліянні княгині Васи-**
льовій Іванівній Бахтиній, приві-
лей на **пустарі** в **новгородському**
пов. Як учасник заговору кн. **Ми-**
хайла Глинського, мусів кн. **Бахта**
тікати до **Московії**, а добра по
ньому зайняв, з королівського на-
дання — королівський дворянин
Олексій Овсяників. (Вольф).

БАЧИНСЬКИЙ, гербу „Боньча“, **Григорій**, власник с. Козловичі шляхотські над Дністром у подільському воев. В 1782 р. видає табелю перевозової належитости. (Вітиг.).

БАЧИНСЬКІ, г. „Сас“, пишуться з Бачини в Самбірщині. Придомки: Ігнатович, Котлович, Лешкович (Лескович), Мішкуда, Пукшин і ін. Література: Гринбергова-Стшетельська: „Старомейске“ (Бачина); Горошкевич: „Шляхта за-сцянкава“; Яблоновські: „Русь Червона“; Лозінські: „Правем і левем“; Прохаска: „Зе зрудел до генеалогії“; Прокоп Сас: „Шляхта за-городова“; Шнайдер: „Енциклопедия крайознавча“. **Петро** Федорович, **Василь** Котель і **Лука** Юркович Ігнатович, згадані в 1580 р. як дідичі Бачина. (Пав.). **Венямин** Б. згаданий в 1618 р., як землевласник у київському воевідстві. (Київ. Ш. А. Ф. 372). **Іван** Б. вписаний в „реєстрах“ Хмельницького з 1649 р., як козак канівського полку. **Евстахій** (Станислав), прибічний секретар Яна Казимира, редагував абдикаційний акт того ж короля в 1668 р. Багатьох Бачинських перенеслося ріжними часами з Галичини на Волинь, Подніпрів'я й Закарпаття. **Евстахій** (Станислав), військй овруцький (1756—1765), дістав у 1775 р. від кор. Станислава Августа, королівщину Новосілки; його син **Степан**, залишив по собі сина **Миколу**, по якому, з жінки Осипи Кравзе, родився син **Валеріян**, вилегітимований в Польському Королівстві, в 1845 р. **Лаврентій** Б., син Івана, купив у 1746 р. Кущинці в брацларському воевідстві; його син теж **Лаврентій**, мав сина **Войтіха** 1776 р. Сини останнього: Лука з синами і внуками вилегітимувався в подільській губернії.

В Галичині вилегітимувалися **Бачинські**: Ігнатович Павло, пере-

„Беліна“

миський гор. суд 1782; Котлович Евстахій і Тома там же й тоді ж; Котлович Франц і Юліян Матвій, дв. ім. теребовельський гор. суд 1782; Котлович г. Сас, Семен і Степан, львів. зем. суд, 1782; Котлович Осип, син Семена, становий виділ, 1843; Котлович г. Сас, Константин Савин, дв. ім. та Іван Ісидор, дв. ім. внуки Степана, стан. виділ, 1846; Котлович Теодор, Іван, Марія, Іван, Павло, Петро, Теодор, Магдалина, Евстахій, Степан Тома, Микола, Анна, **Андрій**, Іван, **Юрій**, Марія, Анна й Олена (Андрій — мукачівський владика, Юрій — ужгородський декан), перемиський гор. суд, 1783; Котлович, г. Сас, Тома Петро, дв. ім., белзький гор. суд, 1783; Котлович Олександр і Яків, львів. зем. суд, 1782; Лешкович, г. Сас, Іван Василь, Михайло (Терешко), Іван, Микола, Андрій, Теодор, Василь, Степан, Михайло, Юрій, Іван, перем. гор. суд, 1782; Лешкович, г. Сас, Михайло внук Василя, стан. виділ, 1830; Лешкович, г. Сас, Теодор, син Івана, стан. виділ, 1835; Лешкович, г. Сас, Микола, син Юрія, стан. виділ, 1846; Лешкович, г. Сас, Микола, син Василя, стан. виділ, 1848; Лешкович (Лескович),

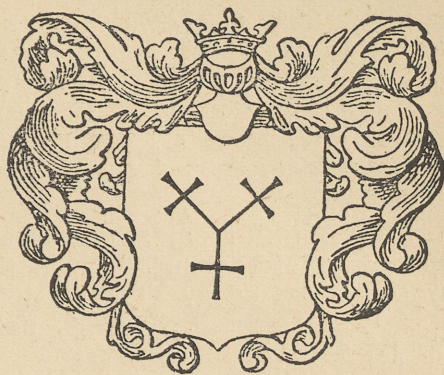
г. Сас, Олександр, перем. гор. суд, 1782; Лешкович Василь і Юрій, там же, тоді ж; Лешкович Гаврило, Петро і Василь, тоді ж і там же; Лешкович (Лескович), г. Сас, Іван, стає виділ, 1802; Лешкович, г. Сас, Михайло, син Івана, член Станів, краєвий адвокат, стан. вид., 1824; Лешкович Теодор, Іван і Анна, перем. гор. суд, 1787; Лешкович Андрій, Василь і Гнат, там же 1782; Лешкович, Григорій, Михайло, Яцко і Юрій, там же, тоді ж; Лешкович Іван і Іван, там же, тоді ж; Пукшин Іван і Михайло, там же, тоді ж; Пукшин, г. Сас, Павло, Евстахій, Іван і Микола, перем. зем. суд, 1784; Пукшин, г. Сас, Іван, Петро, Василь і Андрій, там же 1782; Пукшин, г. Сас, Андрій, галицький гор. суд, 1782; Пукшин Іван, син Йосифа, внук Андрія, стан. виділ, 1833; г. Сас, Антін, перем. зем. суд, 1782; г. Сас, Олександр, гал. зем. суд, 1783; г. Сас, Іван, Василь, Теодор, сини Олександра, стан. вид., 1826; г. Сас, Яків, гал. зем. суд, 1783; г. Сас, Олександр, там же, тоді ж; г. Сас, Василь і Теодор, там же, тоді ж; Микола, Адам і Франц, перем. гор. суд, 1782 і Василь, Микола, Яків, Іван, Теодор, бузецький зем. суд, 1782. (Гол.). Визначіші представники роду Бачинських: о. **Андрій Б.**, греко-католицький владика мукачівський (1732—1809), організатор духовної семінарії й капітули. Переніс осідок єпископства й дух. семінарії з Мукачєва до Ужгороду (1780 р.); засновник еп. бібліотеки та видавець повної, церковно-слов'янської Біблії. **Василь Б.**, громадський діяч і редактор тижневика „Народня Справа“ у Львові (*1892 в Должанці, п. Тернопіль). Др. **Володимир Б.**, політик і громадський діяч (1880—1927), організатор нац. демократичної партії, посол до галицького союму й віденського парламенту, в 1920-24 рр. голова Української Міжпартійної Ради в Галичині. о. **Володислав Б.**, галицький церковний діяч і письменник (1833—1883), ректор дух. семінарії у Львові, приймав участь в укладі конкордату. Підписувався псевдонімом: Василь Котлович. **Евген Б.**, український громадський діяч (род. 1885), під час світової війни редактор місячника „La Revue Ukrainienne“, в 1918 український консуль у Швейцарії, діяч української автокефальної церкви й видавець часопису „Екклезія“ в Женеві. Др. **Лев Б.**, адвокат (1872—1930), визначний політичний діяч і провідник української радикальної партії в Галичині. Був послом до віденського парламенту, заступником голови Нац. Ради ЗУНР, послом до варшавського союму, а від 1928-30 головою Українського Соціал. Радикального, парламентарного клубу. **Леонід Б.**, український зоолог і педагог (род. 1890), брат Евгєна, один з провідників українського Прасту на Закарпатті; популярно-наукові праці. **О. Михайло**, парох Ріпчиць у Перемищині й поет та громадський діяч (1866—1912). Одружений з Ольгою, дочкою о. **Савина Устияновича**, пароха Головецька, залишив по собі: сина **Романа**, студ. прав і підхорунжого австрійської армії, що поляг у бою з москалями під Горлицями (1915) та **Володимира**, кооператора, що живе в Ковлі, на Волині, одружений з Оксаною, дочкою дра Миколи Пирогова. Старша дочка **Марійка**, одружена з дром Дмитром Донцовим, молодша **Олександра** — зразу з письменником Миколою Голубцем, з яким мала дочку Уляну, а відтак з ковельським адвокатом др. Самійлом Підгірським. **О. Олександр Б.**, крилошанин і ген. вікарій гр. кат. Митрополічної Капіту-

ли у Львові (1844—1933), церковний письменник, перекладчик старого й Нового Завіту, редактор „Богословської Бібліотеки“. **Омелян Б.** антрепренер польсько-українського театру на Придніпрянщині (в Житомирі й Кам'янці Под.), відтак директор українського театру „Бесіди“ в Галичині (1864-67 і 1873 та 1880 рр.). Його жінка **Теофіля Б.** талановита артистка. **Омелян Б.** одн. стрілець П. Бригади УГА (род. 1901 р. в Новому Самборі), помер 15. I. 1920 в Винниці. **О. Павло Б.,** Лешкович, гр. кат. священик, просвітний діяч (1842—1930), добродій „Просвіти“ у Львові, та інших українських установ. **Др. Юліян Б.,** син о. Олександра (род. 1870), суспільний діяч, член галицької Української Національної Ради в 1918 р. В 1919 посол УНР у Вашингтоні, автор низки статей та книжок: „Україна Ірредента“, „Українська еміграція в Америці“ та інших. **Др. Євген** — в 1938 міністр першого Уряду Карпатської України.

БЗОВСЬКИЙ, Ігнат, вписаний до переяславського полку в „реєстрах“ Хмельницького з 1649 р.

БЕЗБОРОДЬКИ, гр., козацько-старшинська аристократія. **Андрій** (1711-80) генеральний писар; **Олександр** (1747-99), керівник канцелярії генерал-губернатора України Румянцева, в 1761-74, командант українських полків у турецькій війні, відтак канцлер і впливова особа на дворі Катерини II. й Павла I. Збирач книжок і картин, один з меценатів українських історичних дослідів. **Ілля** (1756—1815) фундатор лицю в Ніжині, переміненого відтак на історично-філологічний інститут.

БЕЗРУЧКО, Марко, генерал-хорунжий ген. штабу УНР. В 1918-19 рр. начальник корпусу й бригади Січових Стрільців, в 1919-20 рр. нач. штабу VI. дивізії Сі-

„Белти“

чових Стрільців; відзначився, як тактик, у боях з більшовиками в 1920 р.

БЕДРИЦЬКИЙ, Іван, названий в „реєстрах“ Б. Хмельницького з 1649 р., як козак білоцерківського полку.

БЕЙЗИМИ, г. власного, „Охота“ або „Погоня“. (В полі червоному, нагий вершник, з напнутим луком; над ним зліва золотий півмісяць плечем униз, під ним зправа підкова срібна, плечем угору). Пишуться від с. Бейзими в волинському воевід. Згідно з родовою традицією, протопляст роду, найдений на побоевищі, по перемозі над татарами, дістав від одного з українських князів ім'я Лаврин і прізвище „Безім“, тобто — безіменний, що зчасом перемінилося на „Бейзим“. За хоробрість дістав герб і маєтности над р. Хомором на Волині. Там осадив він два села — Лавришки й Бейзими, а його нащадки осадили Нові, або Великі Бейзими, що ще в XVIII. в. були в руках цього роду (Урускі). 1759 **Микола,** син бл. п. **Івана** й Юстини Пироцької Глібовичівної процесується за Стеблів. (Брацл. XVII. Ф. 1511). 1772 **Павло** на Бейзимах, городничий винницький, відтак скарбник, підстароста

кремянецький, в 1777 суддя земський крем'янецький. Інший Павло Б. городський регент крем'янецький, був відтак городським писарем і городським суддею крем'янецьким. **Іван**, жон. з гр. Ольгою Стадницькою.

БЕКЕРСЬКІ, гербу „Яструбець“, придомку „Косьорки“. **Степан Б.**, пушкар гарм. полку УГА, ур. 1896 р. в Гологірках, п. Золочів, пом. 16. XI. 1919 в Винниці.

БЕКЕШ, г. власного (на сірому полі, чорне крило вірла з чорною лабою, в правому гор. розі щита півмісяць золотий, в лівому дол. розі осьмипромінна золота зоря). **Мінько Б.** був у корсунському полку Б. Хмельницького в 1649 р.

БЕЛЗЬКІ, від м. Белза в Галичині, підбитого Литвою. В другій пол. XIV. титул князя **Белзького** носив князь **Юрій Наримунтович**, що виступив поруч Витовта ще в 1392 р. Його син **Іван** був у числі закладників, що їх Ягайло дав у 1386 р. Ядвизі й польським панам для забезпечення умови. Звільняючися з закладництва, видав князь **Іван** запис Ядвизі, у якому титулюється (по латині) „Іван Юрія Белзького син, князь Руси“. Він згинув у бою над Ворсклою у 1399 р. (Вольф).

„БЕЛІНА“ — герб: три підкови срібні, плечима до себе повернені; меч поміж ними німецький, вістрям униз, на полі блакитному. Над шоломом і короною, золота рука з мечем, повернена направо. Цей герб походить з чеського міста Беліни, відкіля й титул графів з Беліни, довго в тому роді діждився (Лодзя-Чарнецькі). В нас користуються тим гербом м. ін.: **Ліщинські, Осовські, Підгорецькі, Поруденські, Рахівські, Шпаковські, Таранавські.**

БЕЛОЦЬКИЙ, Олександр, син Харитона, внук **Фльоріяна**, дідич Гаевич в Овруччині, 1683. (Арх. Ю. З. Р. IV. 1.).

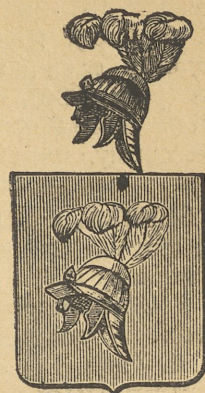
„БЕЛТИ“ — герб: три белти (стріли) навхрест положені в полі червоному. На шоломі, мабуть, пять струсиних пер. Герб той старовинний, до нас з Моравії прийшов. (Чарнецькі).

БЕРЕЖАНСЬКІ, г. „Перестріл“. **„Степан Янча**, семигородець дістав у 1482 р. за воєнні заслуги, від мадярського короля Матвія Корвіна, шляхотство й герб „Перестріл“. Два його сини — **Теодорик** та **Івона**, набувши маєтності на Червоній Русі й Поділля, тут осіли. Теодорик поляг 1497 р. на волоській виправі, а **Івона** дістав у 1509 р. від кор. Жигмонта I. великі надання в Перем. Землі. З його синів: **Кунаш** прозався Уніховським, **Яцко** — Терлецьким, **Павло** — Устрицьким, **Дамян** — Стебницьким, а **Іван** — Бережанським“. (Уруські). **Іван Кунашович** володів якийсь час солтиством у Лодині, по чому набув солтиство в **Берегах** над р. Стривігором, у Перем. Землі й від 1553 р. виступає в актах, як Бережанський, або Береганський. Сином І. К. Б-ого був (згідно з Несецьким) **Дмитро**, жон. з Анною Радиловською, з якою мав двох синів: **Григорія** бездітного й **Теодора**, що залишив сина **Івана**, на якому, по словам Несецького: „потомство Івана Кунашовича Бережанського припинилося“. Та Б. Барвінський припускає, що сином Івана Теодоровича Б. був „шляхотний **Дамян Б-ий**“, що дістав від кор. Жигмонта Августа дозвіл на відступлення солтиства в Берегах своїм синам **Юрієві** й **Василеві**. (Б. Барвінський: „Конашевичі в Перемиській Землі в XV і XVI ст.“ — Записки НТШ. Том 100). Уруські впевняє на-

томісць, що **Іван Б.** мав сина **Павла**, що підписав елекцію в 1697 р. і **Адама**, дідича Сільця в Перемищині. Позатим якийсь **Іван Б-ий**, названий в „реєстрах“ **Б. Хмельницького**, як козак брацлавського полку. В 1704 р. **Олександр, Михайло, Антін та Андрій Б-і**, сини Христофа, позивали селян Коростенка за зловживання. В 1727 р. **Антін Б-ий**, згадується, як державець с. Росолович на Волині. **Павло Б-ий**, підписав з воевідством руським елекцію Августа II. **Василь Окунь Б.**, правник, громадський діяч і автор низки поп. брошур та статей, син **Антон** з Виспи, рогатинського пов. (**Виспа**, колись містечко, сьогодні село з румовищами замку, останками валів, ринком і традицією василіянського монастиря, де крім Бережанських є ще шляхотські рідні Бояновських, Замойських та Пачовських). Жон. з Іванною Соловською; дочка Корнила, зам. за Іваном Вербицьким. **Бережанські**, як загорода шл. живуть у Серафинцях, пов. Городенка, де, крім них, є ще два десятки шляхотських родів, у силі 322 родин. (Цесьляк).

БЕРЕЖЕЦЬКІ з Березець, крем'янецького пов. на Волині. 1569 **Хвалилей Некрашевич Б.** присягав на вірність по прилученні Волині до Корони. 1583 **Авраам, Григорій, Іван і Андрій**, дідичі Березець (Ябл.). 1594 **Лаврентій**, ловчий київський, жон. з Єлисаветою (Зап. Люб. 7. Ф. 251 і 8 Ф. 843). 1603 **Андрій** і його жінка **Маріяна** Хорошківна, процесуються за Холопичі. 1649 в „реєстрах“ Хмельницького названі: **Прокіп** у чигиринському полку, **Семен** у кальницькому й **Мисько** в кропивницькому. 1738 **Антін Некрас Б.** має справу з Цешковським. (Вол. I. Фол. 1071 і XII. Ф. 559).

БЕРЕЖИНСЬКІ, негербові, на Волині. З них, мабуть, **Панас** був

„Белінський“ вл.

у брацлавському, а **Фесько** в переславському полку військ Богдана Хмельницького в 1649 р.

БЕРЕЖНИЦЬКІ, г. „Сас“, пишуться з Бережниці в руському воевідстві. Придомки: Мишки, Мишковичі, Абрамовичі, Ганати, Гуменовичі, Гулеші, Куприняки. 1580 **Лесько, Мисько** й **Петро Б.** дідичі Бережниці. 1533 **Прокіп** на Волині, в луцькому пов. (Ябл.). 1589 **Андрій**, жон. з Анастасією мав синів: **Івана, Гриця, Федька, Маса** й **Костя**. 1614 **Юрій і Степан Б.** процесуються за Олізарів на Волині, в луцькому пов. (Вол. III. Ф. 29). В 1635 р. сімох з роду **Бережницьких** виступає проти **Яцка Бережницького** з Перемишля, мовляв він є син різника, а насмілюється величатися тим, будьтоби він був з роду й покоління Бережницьких. (А. Гр. Перем. I. 355 р. 1029 і 358 р. 2072). Напасть не вдається — бо дуже скоро **Яцко** примушує їх зізнати, що „ми того **Яцка** з правдивої лінії Бережницьких, дідів прадідів і абдідів наших дідично, одного гербу, одної фамілії, з крови нашої, братом нашим бути признаємо, а протестацію нашу вічними часами касуємо і внівець обертаємо“. 1736 **Гаврило Б.**, коадютор куликівської церкви. **Феліціян Б.**, син **Петра** й **Бальбіни** з Осинських, легіти-

мувався 1843 в Пол. Королівстві. (А. б. Гер.). **Яцко Самійлович Б.** підписав елекцію Августа II. **Богдан** (род. 1886), челіст-віртуоз. **Теофіль** (1836-95), суддя, посол до гал. сойму, член Краєвого Виділу, один з основників „Дністра“.

БЕРЕЗА, г. „Правдич“. **Тома Б.** власник с. Слобода в Землі Дорогицькій 1791. Мав синів **Пилипа** й **Олександра**, вилегітимованих у Пол. Королівстві в 1843-41 рр. (А. б. Гер.).

БЕРЕЗИНСЬКІ, в Белзчині, також на Поділлю. **Матвій** і **Пашко**, с. Григорія, процесувались зі своїм дядьком **Станиславом Брожком**, братом Григорія за добра **Середниці**. (Л. М. 5. Ф. 153). **Осип Б.**, старший сапер складу ч. 1. УГА, урод. 1886 р. в Фирліївці, пов. Золочів, помер 30. I. 1920 у Винниці. (Яблонівські: „Русь Червона“; Шатко: „Фірлеюв“).

БЕРЕЗНИЦЬКІ, г. „Сас“, з Березниці в воевідстві руському. В „реєстрах“ Хмельницького з 1649 р. названі Березницькі: **Опанас** і **Хома** в канівському полку й **Яцко** в брацлавському. Диви: **Бережницькі**.

БЕРЕЗОВЕЦЬКІ, або **Березовицькі** з Березовець у Сяніччині. Є також литовсько-українська родина, г. „Одинець“. **Яків - Матвій**, дворянин князя руського **Романа**, муж хоробрий. (Несецькі). Наслідники **Петронелі** з **Вороничів**, по першому чоловіці **Гуменецької**, по другому **Березовецької**, процесуються в 1668 р. з **Бобятицькими**. (Вол. VIII. А. Ф. 675).

БЕРЕЗОВСЬКІ, г. „Перестріл“, у подільському воевідстві. 1662 **Андрій Б.**, королівський ротмістр. 1664 **Теодор**, **Микола**, **Станислав** і **Марина**, діти **Степана**. (Зап. Люб. 47. Ф. 840 і 48. Ф. 731). 1733 **Іван**, на Поділлю, жон. з **Катериною Дзвонковською** (Гр. Камен.). 1767

Павло віцерегент гор. винницький, відтак брацлавський. **Павло Б.**, городський писар винницький 1776. **Матвій**, коморник житомирський, він же (?) сусцептант пограничний, київський. **Войтіх**, городничий брацлавський 1792. **Осип**, віцерегент судовий, київський.

БЕРЕЗОВСЬКІ, гербу „Сас“, пишуться з Березова в воевідстві руським. Придомки: **Білявич**, **Бодруг**, **Бодурович**, **Васкул**, **Геник**, **Димидович**, **Голдиш**, **Здечук**, **Зубко**, **Косович**, **Куньчиць**, **Куля**, **Лазорович**, **Малкович**, **Моцяк**, **Негрич**, **Перцович**, **Романчиць**, **Телепан**, **Томич**, **Урбанович**, **Філейович**, **Фічиць**. 1499 **Кудин Б.** процесує кметів **Цебрівського** у Львові. (АГЗ. XV). 1651 при пописі Львівської Землі ставлять на „потребу посполиту“ **Федір Б.** два коні, **Андрій** два, а **Петро** стає пішком. (АГЗ. I.). **Березовські**, без означення гербу: 1649 в „реєстрах“ **Б. Хмельницького**, названі: **Ярема**, **Трифон**, **Грицько**, **Ждан** у брацлавському полку, **Улас** у білоцерківському, **Гаврило** в кропивницькому й **Демко** в прилуцькому. 1654 **Грицько Б.** присягав зі шляхтою білоцерківського полку. **Мартин Б.** (1745-77), український композитор. Уродженець **Глухова**, учень київської **Могилянської Академії**, відтак високих шкіл **Петербурга** й **Больонії**, де здобув титул академіка. Для театру в **Ліворно** написав оперу „**Демофон**“. Писав теж духовні, хорові твори, що в них виявився творцем нового стилю. **Покінчив** самогубством через нужду.

БЕРЕМЕНЕЦЬКИЙ, **Кіндрат**, був у **перяславському** полку **Б. Хмельницького** в 1649 р.

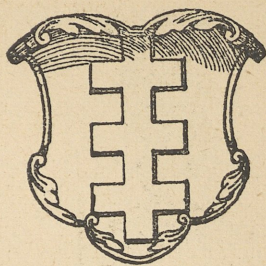
БЕРЕСТЯНСЬКІ, г. „Сас“ з Берестян у **Перемиській** Землі, пишуться постійно „з **Риботич**“, відкіля вийшли. 1424 **Радко** з **Рибо-**

тич залишив шістьох синів і дві дочки: Яська й Ігнатка, що померли нежонаті та Миколу, Андрія, Федька й Малофія, званого Мірчею, а відтак Миколою, що в 1442 р. поділилися Угельниками. Одна дочка Настка була за Сеньком з Гошова, друга за Іваном з Чижевич. **Федько**, жон. в 1447 р. з Магдалиною, дочкою Мікоша з Гдешиць, пишеться з Угельник таксамо, як Мірча, жон. 1462 р. з Катериною, дочкою Івана Коритка. **Микола й Андрій**, дідичі Берестян, прозвалися Берестянськими. 1444 р. **Микола Б.** оправляє своїй жінці Маргариті віно. 1446 р. **Андрій Б.** забезпечує своїй жінці Крихні, дочці Матвія з Баранчич віно. (АГЗ. XIII). 1508 р. **Микола**, дідич Берестян. (Пав.). 1589 **Іван** і його жінка Катерина з Березин, дістали село Валову, в доживіття. (М. 133. Ф. 401). 1616 **Жигмонт**, син бл. п. Івана, дарує Нараївському суму. (І. Зап. Люб. 22. Ф. 354). 1668 **Феліціян**, жон. з Оленою зі Сестревитова, дідич Гонятина в Белзчині. 1633 **Андрій** зізнав запис доживіття з Софією з Зеленевських. (Перп. Керс. 12. Ф. 22). 1637 **Жигмонт**, війський буський. 1688 **Жигмонт**, жон. з Маріною з Бартницьких (ДВ. 57. Ф. 237 і 1078), отаман коронної артилерії, назначений в 1695 р. підстолім овруцьким, а в 1702 р. стольником добринським.

БЕРЛО, Василь, був у брацлавському, а **Олександр** у корсунському полку Б. Хмельницького в 1649 р.

БЕРНАВСЬКІ-МОГИЛИ. **Мірон Б.**, господар волоський, один з добродіїв Успенського Брацтва у Львові, дістав польський індігенат 1629 р. Диви: **Могили**.

БЕРНАШОВСЬКИЙ, Грицько, сотник Війська Запоріжського, дістав шляхотство на соїмі в 1679 році (В. Л.).

„Бойча“

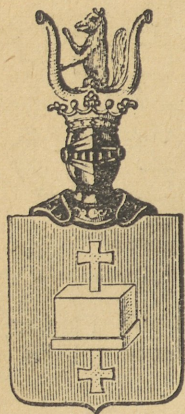
БЕСАРАБ, Григорій Гаврилович, землянин київський 1583 р. (Оп. Жит. 8.).

БЕСЬКІ з Бєська в Холмській Землі. 1471 **Грицько**, аліас Окушко з Бєська, на якому дідичив з братом Михайлом, був владикою холмським, під іменем **Гарасима**. В 1483 р. записав Бєськ своїм сином **Федькові, Івашкові й Станкові**. Пом. 1494. (Акти XIX).

БЕХИ, згідно з Несецким гербу „**Роголя**“, дідичі Бєхівщини в Овруччині на Волині, з надання г. кн. Витовта й кор. Казимира Ягайловича. (Зьр. Дз. V). Кор. **Жигмонт** признав Бєхівщину **Василеві Б-ові**; до нього володів нею **Федір Бєх**. 1579 р. **Матвій Б.**, писар кор. канцелярії, в 1581 кор. секретар. В 1616 р. володів Бєхівщиною **Яким**, а в 1688 р. **Олександр і Павло**. (Арх. ЮЗР. IV. 1. Оп. Кий. 3). **Лаврин Бєх**, названий в „реєстрах“ Хмельницького з 1649 р., як козак полтавського полку.

БЕЛІНСЬКИЙ, Гаврило, дістав у 1557 р. шляхотство й герб: на червоному полі шолом отворений з гребенем і білими, струсиними перами. Над щитом такий же шолом з червоною перевязкою. (М. 90. Ф. 305). Диви: Пекосінські: „Герольд Польські“. Ст. 76. про нобіл. привілей вид. Жигмонтом Августом.

БЕЛЬСЬКІ, гербу „**Князь**“ або „**Курч**“. Мають походити від князів руських, племені Рюрика, з лінії князів Ярославських. **Єронім**

„Биховець“ вл.

Б. дідичив у воевідстві руським 1669. Його син **Августин** 1759—1770 мав сина **Івана**, по якому сини: **Северин** і **Тит** вилегітимувалися в рос. царстві 1837 й записані до книг шляхти подільської губернії. (Урускі). Диви: **Більські**.

БИБЕЛЬ — „князь руський“ (Куропатніцкі).

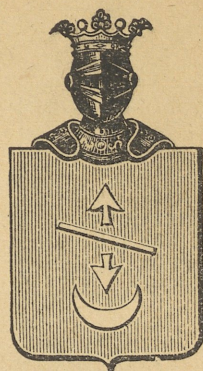
БИБЕЛЬСЬКІ, також Новоміські, з Библа, г. „**Бибел**“, або „**Корчак**“. Поміж 1366 й 1370 р. пол. кор. Казимир потвердив **Ходкові** з **Библа** надання кн. Льва Даниловича, дотично Библа з прилеглостями, Блозева й ін. (АГЗ. I.). В 1439 р. в Самборі **Іван Чижовський** доказував своє шляхотство й м. ін. поставив на свідків **Тучка** й **Занка Корниловських** „де проклямаціоне **Бибель** ет де гербо **Косси**, люна ет **крукс**“ („зазиву **Бибель**, а гербу **Коси**, місяць і хрест“). Це був мабуть, власний герб **Бибельських**. (АГЗ. XIII). В 1406 р. кор. Володислав **Ягайло** потвердив привілей кор. Казимира в користь **Ходка** з **Библа** й помножив його у користь його синів **Андрейка** й **Грицька** з **Библа**. (А. Г. З. V.). **Андрейко** виступає в актах уже в 1390 р., а оба брати живуть іще в 1418 р. Від **Андрейка** пішли мабуть: **Ярохна**, жін-

ка князя **Івана Несвіцького** на **Передільниці**, неназвана жінка **Фредра** з **Плешович**, **Духна** або **Анна** за **Іваном Барзим** з **Орович** та неназвана за **Глібом** з **Никлович**, маєтности жінки, та два сини: **Ячко** й **Сенько**. В 1441 р. жінки **Фредра** й **Гліба** вже не жили, а залишились по них діти: **Андрій** і **Фредруш** по **Фредровій** і дочка **Хемка** або **Фенна** й **Ангелина** по **Глібовій**. Вони перевели поділ маєтностей зі своїми дядьками й дядинами. **Ячко** й **Сенько** взяли **Нове Місто**, **Комаровичі**, **Библо**, **Борщовичі**, **Чроколовичі**, **Грушатичі**, **Своротовичі** і **Закуп**; **Ярохна** дістала **Передільницю**, **Губичі**, **Підгородичі**, **Новосільці**, **Жабокруки**, **Грабівницю** й **Гальчів**; **Духна** — **Бурневичі**, **Блозев** і **Столбичі**; син **Фредра** — **Чешки**, **Саючани** й **Клоковичі**; а дочки **Гліба** — **Ничловичі**, **Тишковичі**, **Ворховичі**, **Гверче** й **Головачовець**. (АГЗ. XIII). В тому ж самому році **Ячко**, в імені брата **Сенька**, заключив подружний договір з **Фредром** щодо його дочки **Ядвиги**. **Ячко** **Б-ий** був 1449—1468 рр. перемиським стольником (АГЗ. XIII). В 1447 р. купив він від кн. **Івана Несвіцького** та його жінки **Ярохни** **Підгородище**. (АГЗ. XIII). Король **Казимир Ягайлович**, потверджуючи в 1464 р. привілей **Казимира Локетковича**, називає **Ячка** стольника й брата його **Грицька**. (АГЗ. VI). **Грицько** не був рідним братом **Ячка**, але разом з **Іваном** і **Костком**, сином, **Грицька**, брата **Андрія**. 1497 р. **Іван** аліас **Гричко** з **Нового Міста**, аліас **Библа**, продав **бибельським** міщанам площі й грунт. (АГЗ. IX). 1532 р. **Лука** **Гричко** з **Библа** забезпечив жінці, **Анії** з **Мишковських**, віно. (М. 48. Ф. 277). Від пол. XVI. в. гине в актах прізвище **Бибельських**, зате виводять з них свій рід **Порохницькі**, гербу „**Корчак**“. Диви:

Порохницькі. (Виписки з род. літопису арц. Прухніцького з поч. XVII. в. в „Записках НТШ“, том 48).

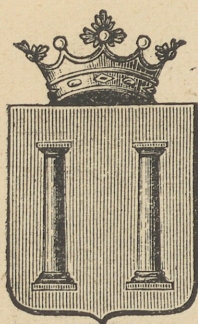
БИДЛОВСЬКІ, г. „Топач“, інакше „Копачі з Бидлова“. Рід, мабуть, шлеського походження (Бон.) На поч. XV. в. один з Б-их купив Яблоницю в Сяніччині, а відтак Морохів, від якого пішла назва одної лінії Б-их Мороховських. **Михайло Б-ий**, стрілець 2. гарматного полку УГА, урод. 1897 р. в Курівці, пов. Тернопіль, пом. 22. XI. 1920 р. у Винниці.

БИКОВСЬКІ, гербу „Прапори“ з прид. **Тиша**, в київському воевідстві. 1508 р. Тиша Іванович Б-ий, королівський дворянин. (Акти XIII. Ф. 10). 1533 Тиша Іванович Б-ий, боярин полоцький. (Л. М. 201. Ф. 734). 1545 ревізія винницького замку згадує Тишу Б-око, як власника Перхуновець. (Зьр. Дз.). 1554 р. Теодор Тиша Б-ий дістав від Пронського Ходорків у київському воевідстві, що потвердив кор. Жигмонт Август грамотою, виданою в Вильні. (Рулік.). 1585 р. згадується Апольонія Тишанка Б-а, жінка кн. Василя Домонта Мошинського. (Князь.). Мабуть дочка Теодора. Того ж року згадується син Теодора Олександр і Василь, дідичі Ходоркова. (Оп. Жит. 8. і Брацл. XVII. Ф. 1218) та Воротаєва 1603. (Вол. I. Ф. 860). Олександр, жонатий 1588 р. з Марією Іванівною Оличанкою. (Брацл. II. Ф. 1540 і Оп. Жит. 8), а Василь з Ефрозиною з Гриницьких, якій в 1584 р. записав 2000 кіп на частині Ходорківщини, що припала йому по поділі з братом. (Брацл. V. Ф. 1546). Василь мав синів Теодора й Василя; Теодор, жонатий з Магдалиною з Пісочинських, був власником Сьвіди й Видибора 1636. (Кий. V. Ф. 1064 і 1065. Арх. Ю. З. Р. VII. 1). Олександр мав чотирьох синів: Олександра, Василя, Адама і Ярему та дочки: Апольо-

„Біло курович“ вл.

нію за Гаврилом Іваницьким, Марушу за Вячеславом Сулковським та Олександрю за Щасним Шлешинським; всі вони процесуються з Госцькою в 1613, з Лемішем у 1628 р. (Брацл. IV. Ф. 484; Кий. III. А. Ф. 233 і Оп. Жит. 14). Адам, син Яреми записав у 1647 р. жінці Тересі суму на Ходоркові. (Оп. Жит. 17 і 21). Його сини: Гаврило, Іван, Михайло й Павло, власники Копачева в київському воев. 1639 р. (Оп. Кий. 1. Кий. IV. В. Ф. 95 і IV. 1). Гаврило, жон. з Пшерембською, хорунжівною серадзкою, помер перед 1651 р., залишаючи сина й дочку. (Пам. Конецпольських). Ева, дочка Яреми вийшла за Юрія Ширму. (Кий. XI. Ф. 945). **Іван Б-ий**, названий в переяславському полку „реєстрів“ Б. Хмельницького з 1649 р. **Лев Б-ий**, жон. з Маріянною Лемешівною, дістав у 1653 р. велестоцьке селище аліяс Нігурівщину. (АГЗ. X. 44, 59; Кий. V. Ф. 3 і М. 195. Ф. 13). З київським воев. підписав елекцію Михайла Корибута й Яна III. Якийсь Б-ий був у 1702 р. київським чесником. В 1727 р. Микола Б-ий, уроджений з Софії Гораїмівної, був чернігівським скарбником. (Брацл. XVI. Ф. 266). В 1733 р. Станислав Б-ий був чесником полоцьким, а Казимир Б-ий голосував за Августом III. (Обл. Варш. 49. Ф. 608). Дочка Станислава

„Біляк“ вл.

Б-ого, чесника полоцького вийшла за Михайла Виховського, що в 1745 р. купив частину ходорківських дібр. (Кий. XI. Ф. 945). В 1735 р. згадується Теодор Б-ий, житомирський городничий.

БИНІСЬКИЙ, князь, від Биніса в Перемиській Землі. Титул, уживаний в XV. в. князем Михайлом Константиновичем з князів Пинських. Диви: **Буремські** (Вольф.).

БИСТРЕЙСЬКІ, бояри з полоцького воевідства. **Богдан**, син Сенька Дашкова, городничого витебського, братанича київського митрополита **Мисаїла**. Мав синів Дмитра і Яцка та дочки — Зеновичеву й Ганну за Григорієм Воловичем. **Дмитро** Богданович, полоцький боярин 1534. (Акти Зап. Рос. II) помер безпотомно. **Яцко** Богданович, власник с. Бистої в полоцькому воев. (ревiзiя полоцького замку з 1552) в 1533 р. королівсьий бобровий, а в 1563 р. полоцький городничий. З першою жінкою мав сина Матиса (помер перед батьком) і дочку Маріянну за Михайлом Сапігою. З другою жінкою Оленою Василівною Коренківною, не мав дітей. Від Богданового брата Яцка Сеньковича, походять **Стрижовські** й **Підберезькі**, г. „Гоздава“. (Князь і Сап.).

БИСТРИЙОВСЬКІ, гербу „Сас“, пишуться з Бистрийович у Перемиській Землі. 1453 **Іван**, війський перемиський. 1508 **Микола**, влас-

ник Бистрийович. (Пав.). Яблоновські: „Русь Червона“.

БИСТРИКОВСЬКІ, землевласники волинські. **Іван** Б., королівський дворянин, власник Смержова й Носовиць у луцькому пов. 1583. (Ябл.). **Іван**, жонатий в 1607 р. з Анною з Хотецьких. (Кий. II. А. Ф. 189). **Неназваний** — новгородський скарбник, підписав з сарадзьким воевідством елекцію Августа II. (Бон.).

БИХІВЦІ, г. власного, смоленські бояри в Вел. Кн. Литовському. **Іван** Б., в імені Гетьмана Мазепа, повідомив зозацьке військо про появу татар у 1697 р. (А. Зап. Рос.).

БИШКОВСЬКИЙ, Олександр, городничий київський 1737 р. (Бон.).

„**БІБЕРШТАЙН**“ — герб. „Ріг оленячий червоний з чотирма суками, на полі золотому. Над шоломом і короною такий самий ріг. Герб той зі Шлеська принесений“. (Чарнецкі). „Біберштайном“ печатаються м. і. Блонські.

БІГАНОВСЬКІ, **Ясько** й **Василь** були в війську Б. Хмельницького в 1649 р., один у корсунському, другий у чигиринському полку. Б-і є в Теробовельщині.

БІГАНСЬКІ, кількох родів і гербів. („**Лешиц**“, „**Правдич**“ і ін.). Правдичі від XVI. в. поселені на землях В. Кн. Литовського.

БІЛАШІВСЬКІ, Скоблевичі, загородова шляхта в Перемищині. 1782 р. в гор. перем. суді вилегітимувалися: **Іван**, **Теодор**, **Яцко**, **Антін** і **Андрій**.

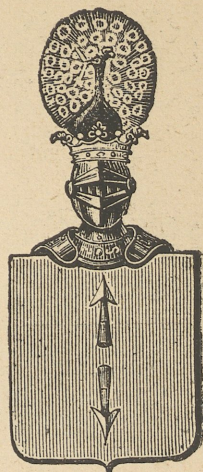
БІЛЕВИЧ, **Телесфор**, нобілітований 1790. (В. Л.).

БІЛЕВСЬКІ, **Іван** і **Мисько** були в чигиринському полку військ Б. Хмельницького в 1648 р.

БІЛЕЦЬКІ, м. ін. г. „**Корчак**“. В „реєстрах“ Б. Хмельницького з 1649 р. рід Білецьких заступлений

імпонуюче. Є там: **Ясько, Самійло, Гаврило й Богдан** у київському полку; **Павло** в черкаському, **Онисько** в корсунському, **Федір і Грицько** в брацлавському, **Іван** у кропивницькому, **Опанас** у миргородському, **Матвій** в полтавському, **Іван** у переяславському, та **Антін** у ніжинському. В Галичині вилегітимувалися Білецькі: г. „Яніна“ **Карло Йосиф** дв. ім. і **Станислав Леопольд** дв. ім. в 1810 р. перед стан. виділом; **Олександр, Франц та Іван** в 1782 перед льв. зем. і гор. судом, та **Андрій**, син Івана перед стан. виділом 1833 р. В російському царстві легітимувався **Степан Михайлович** зі синами: **Василем, Леонідом і Олександром**, записані до книг шляхти київської губернії. **Василь** (1857—1931), суспільний діяч, історик та педагог. **Леонід Б.** (род. 1882), історик літератури. **Олександр** (род. 1884) історик літератури проф. ІНО в Харкові. **Павло Б. Носенко** (1774—1856), один з письменників в манері „котлярівщини“.

БЛИКОВИЧІ, г. власного (в червоному полі буква „Ш“), походять з новгородського воевідства. 1424 **Ходко Б.** свідчить при розмежуванні Лавришівського монастиря. (Поч. Род.). 1517 **Олехно**, хорунжий новгородський. 1528 **Васько** на Волині мав ставити два коні. (Акти XIII). Його син **Іван Васькович Біликович Свищовський**, продав Козлово в володомирському пов. Свинюському в 1537 р. 1601 **Федір Зданович**. 1636 **Христоф**, київський підстолій. 1756 **Іван**. 1748 **Степан Йосафат**, чесник і гор. писар брацлавський. 1764 **Олександр** у новгород. воев. Він, мабуть, конюший інфлянтський в 1786 р. **Адам** з брацлавського повіту, товариш пятигорський, підписав елекцію **Станислава Августа**. 1764 **Леонард**, конюший брацлав-

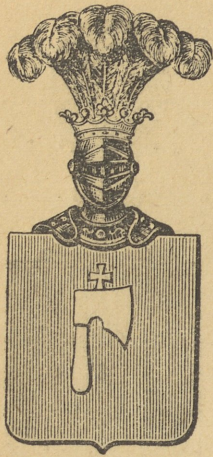
„Богория“

ський, відтак городський писар. 1765 **Осип**, брацлавський обозний. Він же(?) в 1796 будівничий брацлавський. 1766 **Адам**, стражник брацлавський. Син його **Андрій**, жон. в 1792 р. з **Вирвичівною**, дочкою інфлянтського войскового.

БЛИНСЬКИЙ, гербу „Корчак“, **Івашко**, в 1552 р. оплачує побір зі села **Білини** в воев. руським, Землі Перемиській. (Вітиг).

БЛИНСЬКІ, г. „Лодзя“ з того ж Білина, що й Б-і, г. „Сас“. **Онуфрій, Олександр і Осип Тарасове** Б-і легітимувалися 1782 р. в гор. суді галицьким, а **Антін, Лев, Франц і Микола**, сини Осипа, в 1844 р. перед льв. стан. виділом.

БЛИНСЬКІ, г. „Сас“, пишуться з Білини в Самбірщині. **Придомки**: **Гродз, Гродзевич, Ярошевич, Качкенович, Гур, Мелесевич Гедз і Волчак, Мілкович Фединяк, Пашко і Шафран, Слотило і Слотило Вандич, Слотилович і Тарасович**. 1589 були власниками Білини: **Анна, Андрій, Гриць**, братя стрийні, **Грицько, Андрій і Мисько**, братя рідні та **Стецько**. (Пав.). 1648 на пописі шляхти **Перем. Землі** було 23 Б-их. 1649 В „реестрах“ **Б. Хмельницького**, названий **Мись-**

„Бокій“ вл.

ко Б., як козак київського полку. **Валеріян Б.** на Госткові, підписав елекцію Яна III. Григорій, Теодор, Олександр та Григорій Ярошевичі, двох Василів, Юрій Михалкович, Михайло, Петро, Самійло і Степан, підписали, з руським воевідством, елекцію Августа II. 1764 **Яків** підписав акт конфедерації в Вильні. 1771 **Лука**, субделегат гор. львівський уступив село Новосілки в Землі Львівській Кориткам. (Перп. Черс. 34). 1773 **Михайло**, субделегат гор. перемиський. В 1782 р. вилегітимувало своє шляхотство перед городськими й земськими судами в **Галичині** 206 Білинських, а по 1860 р. перед стан. виділом у Львові 140. В **Пол. Королівстві** легітимувався в 1855 р. Клим Б., син Петра й Тереси з Маєвських. (А. б. Гер.). З поселених у **Вел. Кн. Лит.** вилегітимувалися в рос. царстві: потомство Антонія і Франц, син Теодора, внуки Антона, 1848 в **ковенській** губернії; Павло, син Каспра, з синами Станиславов і Вільгельмом, 1859 в **київській** губернії; Гнат, Микола, Іван, Самійло з синами Константином і Григорієм, сини Теодора, внуки Степана, правнуки Петра в 1849 р.; Онурій, Іван, Фелікс і Карло, сини Іза-

ака, внуки Андрія, в 1850 р.; Осип, Северин і Людвик, сини Еразма, внуки Осипа, 1844; Ізидор і Тит, сини Олександра, внуки Теодора в 1834; потомки Теодора, підстоля іновроцлавського 1707 р. Антін і Гнат, сини Осипа; Валентин і Михайло, сини Гната; Тит, Константин, Калікст і Осип, сини Степана; Ліонард і Гнат, сини Івана, в 1835-58 рр.; Іван зі синами: Осипом, Антоном, Константином, Альойзієм, Гнатом і їх потомство, син Михайла, внук Івана, 1833—1859 рр.; Микола з сином Миколю і Матвій з синами, Григорієм і Гайнріхом, сини Валентина, внуки Андрея, в 1835, в **подільській** губернії; Іван і Карло, сини Михайла 1851 в **волинській** губернії. **Володимир Б.** (1869—1918), громад. діяч, лікар, організатор Збаражчини. **Михайло** (1882—1921), один з організаторів морського міністерства УНР, в 1919 міністр флоту й начальник морського генштабу, в 1920-21 міністр внутрішніх справ. Поляг у бою з більшовиками.. **Олекса Б.**, стр. I. Корпусу УГА, ур. 1902 р. в Лежанівці, пов. Скалат, помер 19. XII. 1919 у Винниці. **Степан Б.**, вістун I. Корпусу УГА, ур. 1895 в Синевідську пов. Сколе, пом. 24. XII. 1919 у Винниці. **Степан Б.**, ст. стрілець VI. Бр. УГА, ур. 1886 в Людвиківці, пов. Тернопіль, пом. 18. II. 1920 у Винниці.

БІЛИЧ, Іван, був у ніжинському полку військ Б. Хмельницького в 1649 р.

БІЛКЕВИЧ, Сильвестер, скарбний Жигмонта I, від Жигмонта Августа дістав у 1551 р. привілей на київську митрополію, яку обняв у 1556 р. по смерті Макарія. **Фабіян Б.** підписав з руським воев. елекцію Августа II.

БІЛОБОЦЬКІ, г. „Яніна“. 1607 Самійло, посол на сойм, кор. секретар, учасник бою під Хоти-

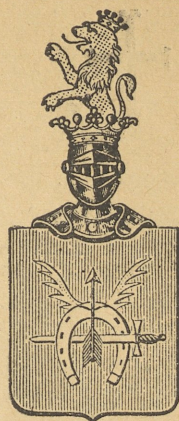
ном. 1649 **Антін**, був у миргородському полку військ Б. Хмельницького.

БІЛОЗОРИ, г. „Венява“, шляхта Вел. Кн. Литовського.

БІЛОКРИНИЦЬКІ, на Волині. **Богдан**, цитований в Лит. Метриці 1528 р. дістав від Жигмонта I се. Білокриниці в кременецькому старостві 1545 р.

БІЛОКУРИ, або **Білокуровичі**, г. власного (в червоному полі, над срібним півмісяцем, два срібні вістря стріл, кінцями від себе, поміж ними скісно срібний прут). Пишуться від Білокур у подільському всев. Гербу, разом зі шляхотством дістав **Василь Білокурович** за хоробрість у війнах 1578 — 1581 рр. 1553 **Лаврин** Б. дістав від Жигмонта I село Улів у хмельницькому старостві. 1559 Жигмонт Август видав новий привілей на те ж село для Лаврина Б. і його синів Миколи, Яроша, Бартоша й Матвія. 1676 **Степан** Б., чесник летичівський, королівський секретар, залишив синів: **Михайла**, товариша гусарського й **Юрія** товариша панцирного.

БІЛОСТОЦЬКИЙ, г. власного, з Білостоку на Волині, **Левко** Дашкович, в 1527 р. волинський землевласник. (Вітиг). 1528 **Яцко** і **Ванько**, ставили по два коні. (Л. М.). 1545 **Роман** і **Олехно** Белостоцькі на Волині. 1552 **Іван**, власник Любитова в Землі Луцькій. (Ябл.). 1554 **Роман** Іванович, свідок на записі Угринівського. (Арх. ЮЗР. VI. 1). 1564 **Василь**, **Олехно** та **Іван**. (Оп. Луц. 2038). 1569 **Іван**, **Микита**, **Яцко**, **Грицько** і **Василь** присягали на вірність, по прилученні Волині до Корони. (АЮЗР. II. 1). 1570 **Ванько** Іванович зізнав запис у користь своїх синів **Михайла** та **Івана**. (Оп. Луц. 2044). На Білостоці дідичили **Іван**, **Ванько** й вдова **Романова**, а в 1583 р.

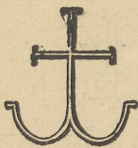
„Братковський“ вл.

на Городищу **Ждан**, **Василь** та **Іван**. (Ябл.). 1597 **Іван** Матвієвич процесується з Горайнами. 1619 **Олександр**, дідич Білостоку, в 1627 р. правується з львівськими міщанами. (Вол. I. Ф. 367 і V. Б. Ф. 494). 1647 **Теодор** процесує Гулевичів за забрану частину Білостоку, що припала по батькові **Василеві Романовичу**. (Київ. VI. Ц. Ф. 321).

БІЛОШИЦЬКІ, гербу „Топач“, дідичили на Білошицях в Овруччині. 1635 **Радивон** Василевич і **Григорій** Степанович. (М. 354. Ф. 11). 1649 **Василь** був у київському полку Б. Хмельницького. 1689 **Григорій** **Евстахій** та його сини: **Іван** і **Петро**. (Оп. Київ. 4). 1719 **Григорій**. (Вол. X. Ф. 803).

БІЛЯВСЬКІ, гербу „Еліта“. **Евстахій** та **Іван** легітимувалися 1783 р. в львівському зем. суді. **Евстахій**, був одним з перших галицьких малярів, що вчилися в римській академії, одним з діяльних членів львівської Ставропігії й фундаторів передитого наново дзвону „Кирила“. Помер у Львові, в 1803 р. **Іван** Б., ст. булавний Н. К. Г. А., ур. 1897 р. в Торському, пом. 6.XII. 1919 р. у Винниці.

БІЛЯК, г. власного (в полі червоному, дві срібні кольони поруч

„Болбас“ вл.

себе, на щиті шл. корона, без шелому). Рід татарського походження. 1760 **Самійло**, кор. ротмістр, жон. з Софією Обулевичівною, дідич на Ловчихах. Його син **Осип**, отаман литовських військ у 1791 р. В семилітній війні служив в австрійській армії й був відзначений срібним, військовим хрестом. Жон. з Уршулею Лосівною, мав кількох синів: внуки легітимувалися в Пол. Королівстві 1840 р. Др. **Степан Б.** (род. 1890), гром. діяч, адвокат, соймовий посол, в 1918-19 рр. секретар Української Нац. Ради, в 1919-20 рр. секретар Диктатора ЗУНР, Оборонець у політ. процесах.

БІЛЯНСЬКИЙ, Петро (1736 — 1797), г. власного (в синьому полі, золотий півмісяць, рогами вгору, над ним великий, золотий хрест, зі срібним, гострим закінченням; над щитом два шеломи: на правому в короні п'ять струсиних пер, з них друге й четверте золоті, інші червоні; на лівому шоломі в короні, сине вірлине крило, плечем направо, а над ним півмісяць з хрестом, як на щиті). Цей герб, разом зі шляхотством, дістав у 1782 р. львівський владика Петро Білянський, що був міщанського роду. (Бонецькі І. 213. Уруські І. 175). Якийсь **Думит Белянські** негербовий, з Литви був у брацлавському полку військ Б. Хмельницького в 1649 р.

БІЛЯНСЬКІ, г. „Гриф“. **Франц** 1782, а **Бруно** 1837 вилегітимовані в Галичині. **Гаврило**, син **Томи** з синами, вилегітимувався в рос. княжого роду, за що в 1720 р. позвали їх на суд. (Уруські).

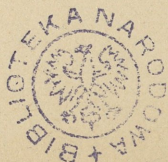
БІЛЬОВСЬКІ, негербова шляхта на Поділля. 1649 **Кулій, Матвій і Яцко** були в білоцерківському полку Б. Хмельницького.

БІЛЬСЬКІ, князі, відомі з актів, як Володимировичі, нащадки князя Володимира Ольгердовича. Писалися від Більська в Смоленщині. Кн. **Іван**, жонатий з кн. Василісою Гольшанською, сестрою королеви Софії. В акті кор. Жигмонта з 1522 р. говориться, що двір Смольняни мала княжна Василіса Іванова Володимировичева та син її князь Семен; в. кн. Олександр Ягайлович надав його своїй жінці, великій княжні Олені, а по її смерті кор. Жигмонт звернув його негайно внукові Василіси кн. Константинові Острожському. Кн. **Іван Володимирович** залишив чотирьох синів: **Івана, Михайла, Федора й Семена**, та дочки: **Анну** за князем Болеславом Тешинським та неназвану, за Іваном Ходкевичем, воеводою київським. Князь **Федір Іванович Б.** належав до промосковського заговору й по його невдачі, втік у 1482 р. до Москви, де дістав містечко Демон. (Кар. VI. Ф. 155). Був жон. з кн. Анною, дочкою кн. Семена Романовича Кобринського й кн. Юліяни Гольшанської.

БІЛЬСЬКІ, Семен і Васько, названі в „реєстрах“ Б. Хмельницького з 1649 р., один у кропивницькому, другий в брацлавському полку.

БІЛЬСЬКІ, загородова шляхта в Овруччині 1600. 1802 **Вінкентій, Осип, Андрій, Микола**, легітимувалися в київській губернії.

БІРБАШІ, білоруські князі й шляхта. Останній князь **Михайло Іванович Юхнович**, помер у XVI в. або на початку XVII. Білоруські шляхтичі Бірбаші признавалися до роду, за що в 1720 р. позвали їх на суд. (Уруські).

ПРОДОВЖ 1938-9 Р.

появиться в пятнадцяти, трьохаркушевих зшитках
ілюстрована гербами й портретами на осібних таблицях :

ЗОЛОТА КНИГА УКРАЇНСЬКОГО ЛИЦАРСТВА

написана МИКОЛОЮ ГОЛУБЦЕМ

На поверх 800 сторінок друку, великого формату, в мистецькій обгортці проекту мистця С. Гординського
ОБІЙМЕ ВОНА :

I. Історію українсько бояро-шляхти

з навітленням її ролі в нашому культурно-національному політичному й державному життю

Т А

II. Генеалогічно - геральдичний словник

українських бояро шляхотських і козаких родів.

Як перша й одинока, а впарі з тим актуальна компендія нехтованої дотепер ділянки історичного знання

П О В И Н Н Я

Золота Книга Українського Лицарства

НАЙТИСЯ

в кожній українській хаті й кожній культурно-освітній Установі.

В книгарській розпродажі коштуватиме „Золота Книга” 30 зол. Поодинокий зшиток — 2 зол. Плотяна обгортка з золотими витисками — 2·50 зол.

В ПЕРЕДПЛАТІ надісланий не далі, як до 10. грудня ц. року, коштуватиме цілість з оправою — 20 зол. Для Селян і Читалень — 15 зол. Незаможні, що зобов'язуються передплатити цілість, можуть посилати передплату ратами по 4·50 зол. за три зшитки.

Оказові зшитки висилається по надісланні 2 золотих.

Гроші й замовлення слати на адресу :

„Золота Книга”, Львів, ул. Острозьких, ч. 3, II. пов.

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001014003903